

LUNDS
UNIVERSITET

Det tredelade föräldraskapet - begreppet utan definition

*En kvantitativ studie om yrkesverksammas kunskapsläge, arbetssätt och attityd till
det tredelade föräldraskapet*

Författare: Therese Jofford

Handledare: Lars Harrysson

FÖRORD

Att jag skulle ta mig an SPSS och en kvantitativ ansats var ... oväntat. Med det sagt så är jag efter denna kandidatuppsats flera snäpp klokare.

Mitt största tack till respondenterna som gjorde att denna studie blev så mycket mer intressant än jag någonsin kunnat inse! Hurra!

Tack till Tina Mattsson vid Lunds universitet som termin 1 på socionomprogrammet öppnade upp mina ögon för intersektionalitet som perspektiv. Det var startskottet för en process som fortfarande pågår i mig. Du fick mig att gå nya vägar och nya kurser för att stilla min nyfikenhet för hur vi kan se på samhället vi konstruerar. Lika mycket tack till Håkan Jönson som gav mig tid och peppade mig när jag hade diverse frågor om forskning och hur den världen såg ut och fungerade. Du bad mig att inte släppa taget om mina tvivel inom socialt arbete. Där förstod jag vad jag skulle bli när jag blir stor.

Tack till forskarna Anna Melke och Gunvor Andersson som tagit sig tid att besvara mina frågor om det tredelade föräldraskapet och skickat mig lästips och delat perspektiv och erfarenheter som tagit mig tre varv runt jorden och flera ljusår i mitt inre.

Tack till Ulf Bergman-Ekström och Kajsa Cammerfelt som delat tankar och information med mig via sitt viktiga arbete med Stella i Stockholm.

Tommy Grundström. Tack för ditt engagemang och driv i frågan om det tredelade föräldraskapet som stort. Tack för din värme, din klokhet, ditt intresse och delaktighet i skapandet av min enkät. Lyssna på Föräldrastödspodden 6 där jag diskuterar min kandidatuppsats med Tommy.

Tack till min handledare. Lars, du har fått mig att stanna upp och kontempera i stället för att köra rätt in i kaklet. Lärorika diskussioner om socialt arbete som stort, intressanta perspektiv och nya kunskaper har du generöst delat med dig av. Tack för det!

Mitt sista och största tack till min fantastiska kärlek Marcus och vår lika fantastiska hög av barn. Våra pseudotvillingar på 1 och 2 år tackar jag för sömlösa nätter och den sinnessjuka men nyfunna förmågan att skriva kandidatuppsats sittandes i en tvätthög på källargolvet.

Vi är bäst.

Therese Joffjord
Söderåsen 2022

ABSTRACT

Author: Therese Jofford

Title: Three-part parenting - The concept without definition. *A quantitative study of professionals' state of knowledge, working methods and attitude towards the three-part parenting.* [translated title]

Supervisor: Lars Harrysson

Three-part parenting is an approach that social services in Sweden should use in collaboration around a child placed in foster care. It describes how foster home, parents and social services share responsibilities for the welfare of the child.

The purpose of this study was to illuminate the state of knowledge about the approach among social workers working with children and adolescents in Sweden.

The method used was a web-survey with questions divided into the main categories attitudes and state of knowledge, as well as about working methods to illustrate how the approach is used in practice.

Theories applied were Pierre Bourdieu's field analysis, Herbert Blumer's clarifications on how new social problems are created, and Michael Lipsky's analysis of street-level bureaucrats to look at the social workers room for manoeuvre.

The results of the study show that social workers estimate themselves and their colleagues as having very high or high knowledge about the approach. Furthermore, that among half of the respondents' municipalities there are no specific routines regarding support or work aimed at parents whose children are placed. Although the social workers estimate themselves to have high knowledge of the three-part parenting approach they see themselves in great need of information and competence improvement to fully understand what they are working with.

An interesting discovery was that the approach, which the professionals are supposed use in their line of work, is not clearly defined in Sweden, thus the "pyramid" model used to illustrate the three-part parenting approach is open to interpret for all and everyone involved in a foster placement. This is lifted in the analysis as a crossroad between difficulties in observing the social problem of asymmetric power relationships between parties in the approach, allowing existing power structures in the field control over the agenda, and unclear regulations from within which social workers can use their competencies to manoeuvre and protect the children and support the other parties involved.

Key words: the three-part parenting approach, social workers, social problems, field theory, street-level bureaucracy, room for manoeuvre, elbow room.

SAMMANFATTNING

Det tredelade föräldraskapet är förhållningssättet som socialtjänster runt om i landet ska använda sig av i samverkan kring ett placerat barn. Syftet med studien var att få kunskap om kunskapsläget om förhållningssättet för socialarbetare på barn och unga enheter i Sverige.

Metoden som använts för att undersöka hur det tredelade föräldraskapet görs av socialarbetare är en webbenkät med frågor uppdelade i huvudkategorierna *attityd*, *kunskapsläge* samt *arbetsätt* för att visa på hur man idag arbetar med förhållningssättet på sin arbetsplats.

Resultatet av studien visar att socialarbetare självskattar sig själva och sina kollegor som att inneha mycket hög och hög kunskap i förhållningssättet. Vidare visar resultatet bland annat att det i hälften av respondenternas kommuner inte finns specifika rutiner kring stöd eller arbete riktat till föräldrar vars barn är placerade.

En intressant upptäckt i arbetet med kandidatuppsatsen var att inse att förhållningssättet, som yrkesverksamma ska använda i sitt arbete, inte är tydligt definierat i Sverige. Den "pyramid"-modell som används för att illustrera det tredelade föräldraskapet är öppen för tolkning för alla inblandade i en familjehemsplacering. I analysen lyfts bland annat de skeva maktrelationer mellan parterna i det tredelade föräldraskapet. Vidare gör oklarheter i strukturen av en ramlag att socialarbetare behöver använda sitt handlingsutrymme för att skydda barnen och stödja de andra inblandade parterna i det tredelade föräldraskapet.

Nyckelord: Nationell metod, Det tredelade föräldraskapet, Kvantitativ webbenkät, Socialarbetare, Handlingsutrymme.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	1
1.1 PROBLEMOMRÅDE.....	1
1.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	6
1.3 TERMINOLOGI	6
1.3.1 Disposition	7
2. BAKGRUND OCH TIDIGARE FORSKNING.....	7
3. TEORETISK REFERENSRAM.....	12
3.1 BOURDIEUS FÄLTTEORI	13
3.2 GRÄSROTSBYRÅKRATI.....	15
3.3 HANDLINGSUTRYMME	15
3.4 BLUMERS DEFINITIONSPROCESS	16
3.5 TYST KUNSKAP	17
4. METOD	17
4.1 METODOLOGISKA UTGÅNGSPUNKTER.....	17
4.1.1 Metodansats	18
4.1.2 Forskningsdesign	18
4.1.3 Tillförlitlighet.....	19
4.1.4 Bortfall	20
4.2 TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	21
4.2.1 Litteratursökning: Första fasen	21
4.2.2 Datainsamlingsmetod.....	22
4.2.3 Urvalsstrategi.....	23
4.2.4 Metod för bearbetning och analys av data.....	25
4.2.5 Litteratursökning: andra fasen.....	26
4.3 FORSKNINGSETISKA ÖVERVÄGANDEN	26
5. RESULTAT OCH ANALYS	28
5.1 RESPONENTERNA	28
5.2 KUNSKAP OM DET TREDELADE FÖRÄLDRASKAPET	29
Tabell 5.2.1.....	29
Tabell 5.2.2.....	30
Tabell 5.2.3.....	30
Tabell 5.2.4.....	31
Diagram 5.2.5.	32

5.3 ATTITYD TILL DET TREDELADE FÖRÄLDRASKAPET.....	33
<i>Tabell 5.3.1</i>	33
<i>Diagram 5.3.2</i>	34
<i>Diagram 5.3.3</i>	35
5.4 ARBETSSÄTT OCH VERKTYG FÖR DET TREDELADE FÖRÄLDRASKAPET	35
<i>Diagram 5.4.1</i>	36
<i>Tabell 5.4.2</i>	37
<i>Tabell 5.4.3</i>	38
<i>Tabell 5.4.4</i>	39
6. DISKUSSION.....	40
6.1 SAMMANFATTNING AV STUDIEN	40
6.2 DISKUSSION UTIFRÅN HANDLINGSUTRYMME SOM BEGREPP	42
6.3 DISKUSSION UTIFRÅN BLUMERS DEFINITIONSPROCESS	44
6.4 DISKUSSION UTIFRÅN BOURDIEU	46
6.5 DISKUSSION UTIFRÅN TYST KUNSKAP	46
6.6 ATT STÅ MED MÖSSAN I HAND I MÖTET MELLAN BOURDIEU, BLUMER OCH LIPSKY.....	47
6.7 SUMMERING DISKUSSION.....	49
6.8 VIDARE FORSKNING	50
6.9 AVSLUTANDE REFLEKTIONER	51
6.9.1 Förslag till definition av det tredelade föräldraskapet.....	51
6.9.2 Förslag på ny modell för det tredelade föräldraskapet	52
7. REFERENSLISTA	54
8. BILAGOR.....	58
BILAGA 8.1 SÖKER RESPONDENTER I FACEBOOKGRUPP FÖR SOCIONOMER.....	58
BILAGA 8.2 WEBBENKÄTEN	59

1. INLEDNING

Ett barn sitter på en trebent pall. Föreställ dig nu att det ena benet är ett antal centimeter kortare än de andra benen. Ett ben kanske rentav saknas helt? Det blir svårt att vara barnet som sitter på pallen. Det blir komplicerat att vara de andra två benen som håller barnet uppe.

Ovan scenario var min bild av det tredelade föräldraskapet när jag tog mig an denna kandidatuppsats.

Det var som socionomstudent jag först hörde talas om det tredelade föräldraskapet när jag på min VFU på en socialförvaltning lyssnade till en engagerad socionom som pratade om vikten av att ge stöd till föräldrar vars barn är placerade. Dessa föräldrar behövde hjälp att stå trygga som föräldrar på avstånd sa han och det slog an i mig. Att stå stark och trygg i sin föräldraroll - på avstånd. Kan det finnas en svårare uppgift?

1.1 PROBLEMRÅDE

Det tredelade föräldraskapet är idag ett förhållningssätt som socialtjänster runt om i landet ska använda sig av i samverkan kring ett placerat barn. Det är inte ett juridiskt begrepp utan används för att beskriva hur tre aktörer, socialtjänst föräldrar och familjehem, delar ansvar och ska samverka för barnets bästa (Socialstyrelsen 2020:228).

Enligt socialtjänstlagen har föräldrar rätt till råd, stöd och annan hjälp (SoL 6 § 7). Det saknas idag kunskap om hur insatserna ser ut och vem som är utförare av dessa enligt forskningsprojektet Förälder på avstånds projektbeskrivning (2020).

I en rapport (Sandqvist & Persson 2016) om hur det tredelade föräldraskapet fungerar i praktiken kom alla parter i förhållningssättet till tals. Familjehemmens generella åsikt var att få av dem har erfarenhet av att de biologiska föräldrarna får stöd trots att de tror att det skulle underlätta för samverkan med föräldrarna. Handläggare vid socialtjänsten upplevde att det är svårt att ha tid att stötta föräldrarna i den utsträckning de bedömer skulle vara lämpligt. Vårdnadshavare svarade bland annat

med att önska en stödperson, som kan förklara, uppmuntra och ge feedback för att underlätta i en situation som upplevs som den största kris de någonsin upplevt. Sist men inte minst svarade barnen att de önskar att deras föräldrar blivit bättre uppfångade i placeringssituationen så att barnen inte behövde oroa sig för föräldern.

Ur barnperspektivet är det enligt bland annat Andersson (1988, 2008) högst angeläget att relationen mellan socialsekreterare, familjehem och vårdnadshavare är god då detta till exempel gör stor skillnad för hur hemtagningen¹ av det placerade barnet blir.

Om man tittar på samverkan i det tredelade föräldraskapet ur den yrkesverksammas perspektiv kan man få förståelse för hur komplexiteten i dennes yrkesroll kan bli övermäktig. Att socialtjänstlagen formulerats som en ramlag² lämnar i hög grad ansvaret för bedömning på den enskilda socialarbetaren (Claezon 1987).

Socialarbetarens ska agera för barnets bästa och samtidigt undvika onödiga intrång i den privata sfären. I egenskap av ramlag saknar SoL detaljer och lagen omfattas i stället av övergripande beskrivningar av mål som ska uppnås i förhållande till medborgarna (Stranz 2007). Hur målen ska uppnås står inte beskrivet vilket bidrar till att det finns en stor frihet i hur man ska uppfylla dessa kriterier. Vid utformningen av lokala regler i kommuner är det upp till varje kommun att besluta om och i vilken omfattning nationella regler ska eller inte ska tillämpas. Utformningen av dessa nationella och lokala regelverk har sin utgångspunkt i förarbeten, lagstiftning och rättspraxis. Avsikten med att ha ramlagar är till exempel att ta vara på den kompetens som de förtroendevalda kommunpolitikerna och de anställda tjänstemännen besitter (ibid).

För att utöva sitt dagliga arbete har alltså socialarbetaren begränsad hjälp av lag och regelverk. Lagen preciserar inte hur den professionella tolkningen ska göras och

¹ Föräldern återfår sitt/sina barn som placerats med stöd av LVU.

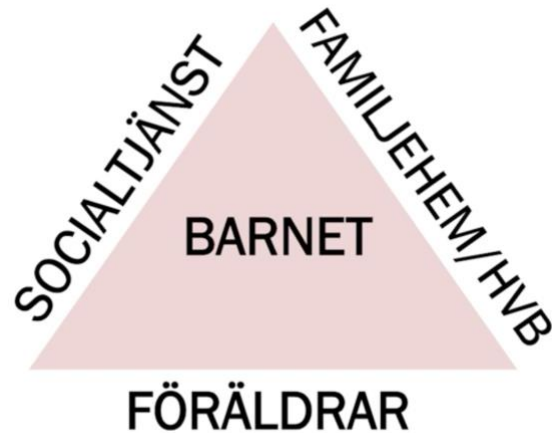
² Med ramlag menas att man vill försöka undvika detaljstyrning och i stället bidra till flexibilitet och målinriktade regler.

vetenskapen är oenig och bristfällig om vad som skadar barn samtidigt som det är ett kunskapsfält där det finns få utprovade metoder och instrument.

Familjehem är den vanligaste vårdformen i västvärldens kulturer men flera uppföljningar visar att barn i denna vårdform inte alltid når de goda utvecklingsresultat som barn har rätt till. Forskningen pekar på brister och poängterar hur denna vårdform kräver stort engagemang från samhället för att fungera på ett godtagbart sätt. En god familjehemsvård förutsätter att de sociala myndigheterna ansvarar för att tillhandahålla utbildning, handledning och långsiktigt stabila förutsättningar så att de vuxna som ska träda in i de biologiska föräldrarnas ställe och ta emot ett barn i sin egen familj kan göra det på ett bra sätt. En ”triadisk trygg bas”, där barn, familjehem och biologisk familj kan samarbeta är eftersträvansvärt, men kräver ofta stora insatser och stöd från myndigheterna. (SOU 2015:71)

”En triadisk trygg bas”. I ovanstående statliga utredning pekar man på det tredelade föräldraskapet utan att benämna det som så. Här lyfter man även att forskningen säger att det krävs stora insatser och stöd från myndigheter för att få till en bra och trygg samverkan kring ett placerat barn.

Den komplexa samverkan mellan dessa tre parter lyfter även Ingrid Höjer (2007) i sin rapport, där föräldrar till placerade barn intervjuats. Enligt författaren råder det ett ojämnt förhållande mellan föräldrar, familjehemsföräldrar och socialtjänst i det tredelade föräldraskapet. Familjehemsföräldrarna har blivit utredda och befunnits godkända som föräldrar medan de biologiska föräldrarna har utretts och befunnits vara bristfälliga föräldrar. Föräldrarnas känslor av underlägsenhet påverkar kontakten med familjehemmet och beror också på medvetenheten om att deras ekonomiska och sociala resurser i övrigt inte är jämförbara med familjehemmets. Dessa känslor av underlägsenhet kan även påverka föräldrarnas kontakt med barnet (ibid).

Figur 1 som beskriver det tredelade föräldraskapet. Detta exempel är från forskningsprojektet *Förälder på avstånd* (2020).

Det tredelade föräldraskapet är oklart som begrepp. Det dyker upp i forskningsstudier, rapporter och master/kandidatuppsatser - utan att ha en vedertagen definition eller beskrivning över hur förhållningssättet bör, ska, kan användas. Det gäller även den figur som illustrerar det tredelade föräldraskapet i ovan nämnda sammanhang. Förhållningssättet illustreras av en trekant i olika utföranden. Var figuren härstammar från är högst oklart enligt mina efterforskningar hos myndigheter och forskare. Det den gör är att illustrera tre lika sidor där parterna i samverkan har varsin sida att förhålla sig till och på. Figuren illustreras därutöver alltid som tvådimensionell.

Den vaga begreppsbyggnaden inom fältet skapar en osäkerhet hos de professionella enligt Socialstyrelsen (2000). Socialstyrelsen beskriver hur det är av största vikt att man har en enhetlig terminologi som profession och i samverkan mellan professioner för att säkerställa att man delar bild för klientens bästa och säkerhet.

Socialstyrelsen ansvarar för att samordna, publicera och förvalta nationellt överenskomna begrepp och termer som bör användas inom vård och omsorg. Med vård och omsorg avses hälso- och sjukvård samt *socialtjänst*. Terminologiarbetet ska medverka till säkerhet för individen som får vård och omsorg (2019a). [...] Terminologiarbetet är en viktig del i att åstadkomma en jämlik vård och omsorg. Det är en grundförutsättning för strukturerad dokumentation, och därmed korrekt

information och kommunikation. /.../ Målet är en enhetlig och entydig terminologi som går som en röd tråd genom det praktiska vård- och omsorgsarbetet, forskning och utveckling, och arbetet med statistik, planering och uppföljning av vårdens och omsorgens verksamheter. [...] Terminologiarbete behövs i flera olika sammanhang, där följande är de gemensamma nämnarna: Det råder olika uppfattning om ett begrepps innebörd. Termbanken och etablerade ordböcker ger inte tillräcklig ledning.

Tydligt framgår det här av Socialstyrelsen att deras arbete med begrepp och termer är av största vikt för en samsyn då det råder olika uppfattningar om ett begrepps innebörd. I Socialstyrelsens termbank³ finns *det tredelade föräldraskapet* som begrepp dock inte att finna, inte heller i Rikstermbanken⁴ finns begreppet representerat.

Det vi har framför oss är alltså ett odefinierat begrepp och samtidigt en riktning om att vi som socialarbetare, enligt Socialstyrelsen, *bör* arbeta med det tredelade föräldraskapet som förhållningssätt (2015a). Hur löser socialarbetare den ekvationen i sitt dagliga arbete?

För att kunna manövrera bland de område jag lyfter under problemområde och bakgrund behövde jag teorier och begrepp som kunde underlätta förståelseramen för min insamlade empiri. För att titta på socialt arbete som det fält där socialarbetare rör sig på dagligdags användes Bourdieus *fältteori*. För att förstå socialarbetarnas yrkesroll och position använde jag *gräsrotsbyråkrati* och *handlingsutrymme* från Lipsky samt begreppet *tyst kunskap*. Målgruppens sociala problem förstods genom Blumers *definitionsprocess*. Användningen av dessa teorier och begrepp gick att

³ Termbanken innehåller begrepp för fackområdet vård och omsorg. Begreppen har analyserats enligt terminologilärens metoder och principer och förankrats i bred remiss till kommuner, regioner, myndigheter och andra organisationer.

⁴ I Rikstermbanken finns terminologiska ordlistor från Terminologicentrum TNC och ett stort antal fackspråkliga ordlistor från andra myndigheter och organisationer. Dessutom innehåller Rikstermbanken termer och definitioner hämtade från författningar, föreskrifter och Statens offentliga utredningar (SOU). Den övervägande delen av materialet i Rikstermbanken är nämligen resultatet av ett mångårigt arbete av experter inom olika ämnesområden och i många fall också av experter tillsammans med terminologer som använt beprövade metoder och principer i sitt arbete.

koppla till studiens syfte och frågeställningar genom att jag ämnade söka förståelse över huruvida socialarbetarna har kunskap om det tredelade föräldraskapet och hur de arbetar med förhållningssättet samt deras inställning till detsamma.

1.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Syftet med denna studie är att undersöka kunskapsläget bland socialarbetare avseende det tredelade föräldraskapet. Vidare är syftet att ge ökad kunskap om deras attityd till, samt hur de arbetar med förhållningssättet.

Studien är av explorativ karaktär, eftersom det till stora delar saknas tidigare studier inom detta sakområde.

Frågeställningar:

1. Hur ser socialarbetare på enheter inom barn, unga och familj på det tredelade föräldraskapet som förhållningssätt i arbetet för placerade barn? Gör det skillnad?
2. Hur präglas socialtjänster i Sverige av det tredelade föräldraskapet som ambition?

Är det ett förhållningssätt som präglar arbetsplatserna?

Finns det kunskap hos socialarbetare om det tredelade föräldraskapet?

Är det ett förhållningssätt som socialarbetare anser fungerar i praktiken?

1.3 TERMINOLOGI

När jag i den här studien använder begreppet *föräldrar*, avser jag föräldrar som är eller inte är vårdnadshavare och har sina barn placerade i HVB-hem, jourhem eller familjehem.

När jag använder mig av begreppet *barn*, avser det barn och unga mellan 0–20 år placerade i familjehem, jourhem eller HVB-hem.

Socialarbetare används för att beskriva en rad olika kategorier inom socialtjänstens yrkestitlar såsom utredande socialsekreterare, barnsekreterare, familjehemssekreterare, sektionschef, enhetschef. I uppsatsen används begreppen *yrkesverksam* och *socialarbetare* frekvent och synonymt. Respondenterna för denna studie redovisas tydligt i avsnittet för resultat och analys på sidan 28.

1.3.1 DISPOSITION

Denna studie består av sex kapitel. I studiens första kapitel presenteras problemområde, syfte och frågeställningar. Vidare beskrivs begreppsanvändning i studien. I nästföljande kapitel presenteras bakgrund och en kartläggning av tidigare forskning kring det tredelade föräldraskapet. Därefter presenteras den teoretiska referensramen i syfte att förklara studiens empiri. Det fjärde kapitlet behandlar studiens metodologiska utgångspunkter, studiens tillvägagångssätt samt etiska överväganden. Därefter presenteras studiens resultat, indelat i tre huvudteman. I det sjätte kapitlet diskuteras resultatet i förhållande till tidigare forskning och teoretiska utgångspunkter. Uppsatsen avslutas med en sammanfattning av studiens fynd, bidrag till forskningsläget och förslag till en ny modell samt definition av det tredelade föräldraskapet.

2. BAKGRUND OCH TIDIGARE FORSKNING

För att knyta an till problemformuleringen där jag resonerar kring den oklara begreppsbildningen så återkopplar jag här med att försöka få förståelse för riktningen för det tredelade föräldraskapet genom en annan aktör.

Jag vände blicken mot Stella⁵ i Stockholm och fann att man där, på relativt få tecken, kunde kontextualisera och ange en riktning för det tredelade föräldraskapet.

Föräldrar som med tvång fråntas vården om sitt barn kan tappa förtroendet för socialtjänsten, känna skuld och därtill ha en omfattande egen problematik. Då kan

⁵ Pionjärer som stödverksamhet till föräldrar vars barn är placerade utanför hemmet.

det krävas insatser för att motivera till umgänge. I andra fall fortsätter föräldrar att agera såväl praktiskt som juridiskt, vilket kan motverka barnets möjligheter att tillgodogöra sig familjehemmets stöd och omsorg. Stöd till dessa föräldrar är ett eftersatt område. Det har funnits få utvecklade insatser och metoder i staden till föräldrar som har fått sina barn placerade. Socialnämnden har utifrån lagstiftningen ett ansvar gentemot de vårdnadshavare vars barn är placerade enligt SoL eller LVU Sol 6 kap 7 § /.../ 2013 togs initiativet för att utveckla Stella, som syftar till att genom stöd, stärka föräldrarnas förutsättningar till samarbete med socialtjänst och familjehem och därmed öka tryggheten för de placerade barnen.

Vi förstår genom Stellas informationstext (2016) att klientens förtroende är värdefullt för oss yrkesverksamma och att vi tidigt kan sätta in insatser som hjälper föräldern att vara en stabil förälder på avstånd i en placeringssituation. Det i sin tur, menar Stella, leder till att samverkan med familjehem och socialtjänsten stärks och fokus på barnets bästa är i centrum (ibid). Det är även den slutsats man kommit fram till i forskningsprojektet Förälder på avstånd (2020). Föräldrar till placerade barn behöver krisstöd i den akuta placeringsfasen. Man har under projektets gång satt in krisstöd som service eller bistånd beroende på kommun och sett att det givit positivt resultat för alla led i det tredelade föräldraskapet oberoende av val eller form av insats. Slutsatsen att insats oberoende av val eller form stöds av till exempel the dodo-bird verdict⁶.

Jag gick vidare och ställde mig frågan om vilken information som finns att tillgå för yrkesverksamma om det tredelade föräldraskapet hos myndigheter idag och fann att det är mycket knapphändigt. Hur ska man som yrkesverksam arbeta med ett förhållningssätt när det inte finns beskrivet hur man ska göra det? På Socialstyrelsens

⁶ Dom som fälldes av dodon, dronten, i Lewis Carrolls bok Alice i Underlandet. Ett antal fåglar tävlade om vilken av dem som först skulle få sin fjäderskrud torr när de sprang runt sjön efter ett dopp i vattnet. Ingen kontrollerade hur länge eller hur långt de sprang. Dodon konstaterade att "alla har vunnit och alla måste ha priser". I mitten av 1930-talet använde den amerikanske psykologen Saul Rosenzweig historien om detta domslut som en metafor för gemensamma faktorer i psykoterapeutisk behandling. Det finns något gemensamt i olika former av insatser som gör att alla kan ha en hjälpande effekt oavsett skillnader i metod och teori.

hemsida finns totalt tre textstycken med information att ta del av som yrkesverksam enligt nedan;

Arbetet med ett placerat barn *bör* vara inriktat på att låta barnet ha tillgång till såväl familjehem som föräldrar. Samverkan mellan föräldrarna, socialtjänsten och familjehemmet eller personalen på HVB kallas i BBIC för det tredelade föräldraskapet. Socialtjänsten har det övergripande ansvaret för att få till stånd denna samverkan – under förutsättning att det är en samverkan som gynnar barnet. Socialtjänsten och familjehemmet kan bland annat stödja föräldrarna och uppmuntra dem att engagera sig i barnet, till exempel vad gäller barnets skolgång, fritidsintressen eller kontakt med den övriga släkten. Även om föräldrarna allvarligt brustit i sin föräldraförmåga innebär det inte att deras föräldraskap upphör. Målet med det tredelade föräldraskapet är att föräldrarna får möjlighet att vara föräldrar efter bästa förmåga, i samarbete med övriga inblandade (Socialstyrelsen 2015a).

Här skriver man å ena sidan att socialtjänsten har det övergripande ansvaret att få till stånd samverkan - under förutsättning att det är en samverkan som gynnar barnet. Å andra sidan skriver man att målet med det tredelade föräldraskapet är att föräldrarna får möjlighet att vara föräldrar efter bästa förmåga i samarbete med övriga inblandade.

Det kan tolkas som att du som socialarbetare måste göra en bedömning om huruvida föräldern ska vara inbjuden att delta i det tredelade föräldraskapet eller ej tillsammans med övriga inblandade. Utöver det så "kan" socialtjänsten och familjehemmet bland annat stödja föräldrarna och uppmuntra dem att engagera sig i barnet.

När ett barn placeras för vård utanför hemmet har vårdnadshavare, socialnämnd och familjehemmet eller utföraren ett delat ansvar för att tillgodose barnets behov av omsorg, trygghet, fostran, tillsyn och uppsikt. Detta delade ansvar kallas ibland för det tredelade föräldraskapet. Det är inte ett juridiskt begrepp men används för att illustrera hur de tre aktörerna delar ansvar och samverkar för barnets bästa. Det tredelade föräldraskapet innebär att familjehem eller HVB, vårdnadshavare och socialnämnd samarbetar, eftersträvar samsyn kring barnets behov och gemensamt kommer fram till lösningar kring barnet. Socialnämnden har en viktig roll som

samordnare i det tredelade föräldraskapet. Nämnden ska lämna vårdnadshavarna och föräldrarna råd stöd och annan hjälp som de behöver och bör ge vårdnadshavaren stöd i sin föräldraroll och i sin kontakt med dem som vårdar barnet. Socialnämnden ska även lämna dem som vårdar barn i familjehem, stödboende och HVB råd, stöd och annan hjälp som de behöver (Socialstyrelsen 2020).

Denna text återfinns i *Placerade barn och unga - handbok för socialtjänsten* och i ovanstående stycke skriver man att “/.../ detta delade ansvar kallas *ibland* för det tredelade föräldraskapet [...]” Jag har i samtal med Socialstyrelsen efterfrågat vad ansvaret annars kallas för att kunna finna mer information om förhållningssättet utan framgång.

Den tredje och sista informationskällan på Socialstyrelsens hemsida och i deras material i stort finns i *Omsorg, gränssättning och våldsförebyggande arbete (2019b)*

[...] Inom familjehemsvården är begreppet vanligt förekommande. Det talas inte lika ofta om det tredelade föräldraskapet vid placering på HVB, vilket kan ses som naturligt utifrån de skillnader som finns mellan vård i en familj jämfört med vård och behandling i kollektiv form på HVB. Ur ett barnperspektiv kan det ändå vara relevant att kalla HVB-personalens ansvar för ett föräldraskapsuppdrag. Genom att tala om att andra än ett barns rättsliga föräldrar utövar föräldraskap inkluderas alla barn, oavsett vilken familje- eller boendekonstellation barnen för tillfället lever i. Det tredelade föräldraskapet innebär att HVB, vårdnadshavare och socialnämnd samarbetar, eftersträvar samsyn kring barnets behov och gemensamt kommer fram till lösningar kring barnet. För att skapa förutsägbarhet och kontinuitet för barnet är det eftersträvansvärt att HVB-personal och vårdnadshavare delar förhållningssätt och tillämpar liknande omsorgstrategier i förhållande till barnet. Socialnämnden har en viktig roll som samordnare i det tredelade föräldraskapet. Nämnden bör ge vårdnadshavaren stöd i sin föräldraroll och i sin kontakt med dem som vårdar barnet och ska också ge råd och stöd till HVB (Socialstyrelsen 2019b).

Gemensamt för texten i de tre olika verken är att vårdnadshavarna *bör* och *ska* ges stöd i sin föräldraroll. Tydligt från Socialstyrelsen framgår alltså att vårdnadshavarnas perspektiv i det tredelade föräldraskapet bör vara prioriterat.

I en föreläsningsfilm (2020) om hur socialtjänsten kan stödja föräldrar med placerade barn får vi lyssna till en diskussion mellan en forskare och yrkesverksamma socialarbetare. Anna Melke⁷ lyfter en hypotes om varför samverkan i det tredelade föräldraskapet inte fungerar som sig bör. En av hennes tankar är att barnsekreteraren hamnar i ett läge där hen ska välja ett spår vid en placering, barnet eller föräldern. I den situationen kan det högst rimligt bli att man som barnsekreterare följer barnet och i många fall blir det att föräldern får stå tillbaka från att erhålla hjälp. Vidare diskuteras ansvarsfördelningen av samma forskare i filmklippet, där hon menar att det är oklart hos vem ansvaret ligger för att ge föräldrarna till ett placerat barn stöd. Detta dilemma med ansvarsfördelningen lyfts även i utredningen för tvångsvård för barn och unga (SOU 2015:71) där det enligt utredningen finns "vissa oklarheter i hur ansvaret och bestämmanderätten om barnet är fördelad inom det tredelade föräldraskapet". Specifikt framgår det att socialtjänstens ansvar för föräldrar betraktas som otydligt.

För att förstå hur arbetssituationen för en socialarbetare ser ut gick jag till (Liljegren & Parding 2010) som pekar på hur svårt det är för en socialarbetare att manövrera inom sitt handlingsutrymme samt hur evidensbaserad kunskap förs in i socialt arbete för att säkerställa att klienter får likvärdiga insatser landet över.

Evidensbaseringen är ett exempel på den byråkratiska styrningsfilosofin och handlar bland annat om att de professionella via dokumentation av arbetsprocessen, i form av manualer av olika slag, ska kunna ta vetenskapliga beslut i sina egna ärenden med sina klienter. En huvudsaklig idé med evidensbasering är att på detta sätt standardisera arbetet vilket i sin tur förväntas medföra att klienter, oavsett exempelvis bostadsort, får tillgång till likvärdiga och kvalitetssäkrade insatser. Balansen mellan å ena sidan handlingsfrihet och å andra sidan organisatorisk kontroll har alltså på senare år spetsats till ytterligare [...] (ibid).

⁷ Medverkar som forskare och projektledare för projektet Förälder på avstånd i föreläsningsfilmen.

Utöver det finns det krav på socialarbetarna att arbeta utifrån evidensbaserad kunskap och evidensbaserade metoder vid val av insatser. Detta ofta utan att forskningen kan ge fullgod information om vilka insatser som har önskvärda effekter.

När Lipsky (2010) beskrev gräsrotsbyråkratens dilemma i perspektiv mellan medborgaren och myndigheten tog han fasta på det dilemma som finns inbyggt i att både vara medmänniska och att vara representant för en organisation. På samma ämne reflekterar Evetts om att utöva diskretion och hur det kräver att den yrkesverksamma fattar beslut och rekommendationer som tar hänsyn till alla faktorer och krav.

[...] professional discretion enables workers to assess and evaluate cases and conditions, and to assert their professional judgment regarding advice, performance and treatment. To exercise discretion, however, requires the professional to make decisions and recommendations that take all factors and requirements into account. These factors and requirements will include organisational, economic, social, political and bureaucratic conditions and constraints (Evetts 2002).

3. TEORETISK REFERENSRAM

I detta kapitel förklaras studiens teoretiska referensram och teoretiska utgångspunkter. Bourdieus fältteori applicerade jag över min insamlade empiri för att förstå yrkesverksammas fält i stort. Gräsrotsbyråkrati och handlingsutrymme har valts för att kunna förstå hur socialarbetare använder sig av sitt eget handlingsutrymme för att tillgodogöra sig det tredelade föräldraskapet på ett hanterbart sätt i sin yrkesvardag. Vidare används Blumers definitionsprocess av ett socialt problem för att förstå vad som händer när ett socialt problem inte ännu är ett vedertaget socialt problem. Avsnittet inleds med en övergripande förklaring av socialt arbete för att sedan landa i de valda begreppen och teorierna.

Denna studie har sin utgångspunkt i socialt arbete som stort där socialt arbete bland annat kan definieras som av Malcolm Payne; “socialt arbete handlar om social

förändring, problemlösning för den enskilda individen och att öka människors välbefinnande” (2015).

Socialförvaltningen är en utförare av socialt arbete, och i denna studie står den kanske mest utmanande av alla enheter i fokus, nämligen den för barn - och unga. Tham (2008) och Östberg (2010) beskriver hur socialarbetare inom den sociala barnvården arbetar under den mest extrema formen av myndighetsutövning. Arbetsförhållanden med hög ärendebelastning, stor personalomsättning och tidsbrist är ett dagligt inslag för denna arbetskår. Socialarbetarna måste ta ställning till väldigt svåra mänskliga situationer där det sällan finns ett givet svar om stöd. Olika behov hos individen behöver balanseras mot varandra. Utreda, hjälpa eller kontrollera som insats? Att manövrera dessa motsatser samtidigt kräver stora resurser hos den enskilde handläggaren (ibid). I dessa mycket komplicerade situationer måste den enskilde handläggaren hitta fungerande strategier för att få utredningsarbetet att fungera.

Teori hjälper oss att vara ansvariga och självdisciplinerade professionella personer. Det är av vikt eftersom klienter, kolleger och sociala instanser har rätt att förvänta sig att praktiker kan rättfärdiga och förklara det de gör och varför de gör det (Payne 2015).

3.1 BOURDIEUS FÄLTTEORI

Det moderna samhället består av olika fält, till exempel politikens, utbildningens eller ekonomins fält. Varje fält har sina värderingar. En arbetsplats kan illustreras som ett fält utifrån fältteorin. Där individerna betar sig utefter sina statuspositioner, ofta refererat till som överordnade och underordnade personer. Prestationerna på de olika arenorna bedöms och värderas utifrån fältets egna måttstockar samtidigt som de olika fälten påverkar varandra (Bourdieu 1985).

För att enkelt förklara hur vi kan förstå Bourdieus begrepp *sociala fält* så väljer jag att sätta in det i en kontext via Löfgren (2018) “En konstnär arbetar inom ett konstnärligt fält och måste förhålla sig till andra konstnärer, konstkritiker samt gallerier och museer”.

På samma vis måste en socialarbetare anpassa sig till traditioner och normer på sin arbetsplats på till exempel ett socialtjänstkontor. Inom dessa sociala fält förekommer konflikter, konkurrens, makt -och dominansförhållanden då individerna inom sitt sociala fält vill etablera just sin syn på världen som det legitima klassifikationssättet bland en mängd möjliga, alternativa sätt att strukturera och förstå världen på (Löfgren 2001). Sociala fält studerades av Bourdieu och studeras av andra forskare för att uppmärksamma de relationer som finns däri; de studeras för att öka kunskaperna om de synliga och osynliga kontakter och förbindelser samt makt- och dominansförhållanden som existerar i dem. Ett annat syfte är att undersöka vilka effekter sociala fält har på individer och grupper av individer (ibid).

Bourdieu's begrepp *habitus* låter oss förstå att alla individer har en livshistoria med tidigare erfarenheter som finns lagrade hos individen sedan barnsben. Det påverkar i sin tur tankar, uppfattningar och individens handlingar. Dessa erfarenheter tillgodogör sig individen i familjesituationer, i umgänge med vänner och i organisationer. Individer med liknande bakgrund har liknande habitus, uppfattningar och intressen enligt Bourdieus teori (1985). Handlingarna en individ utför styrs alltså av historia och inte enbart i individens rationella överväganden och val. I avhandlingen *Studenters fritids- och motionsvanor i Umeå och Madison*, som möjligen låter som en långsökt källa, så lyfter Löfgren (2001) bland annat att "även om individer har unika habitus så tenderar individer med liknande sociala ursprung eller från liknande sociala grupper att ha liknande habitus, och individer från samma sociala grupp kan på så vis ha liknande smak, när det gäller till exempel fritidsaktiviteter och idrott". Enligt Löfgrens mening kan;

Grupphabitus tillskrivas kvinnor, män, etniska grupper och familjer — allt beroende på vilket syfte man har med att använda habitusbegreppet i det vetenskapliga arbetet.

Habitusbegreppet går på så vis att använda för att analysera vad som förenar eller skiljer grupper av individer från varandra. Parallellen till min studie blir, i mitt tycke, att socialarbetare med samma inriktning i sin yrkesroll, till exempel barnsekreterare och familjehemssekreterare, förenas i sitt grupphabitus och det påverkar individens

uppfattning om till exempel barnets position i det tredelade föräldraskapet likväl som familjehemmets position vilket påverkar hur dessa respondenter besvarat min enkät.

3.2 GRÄSROTSBYRÅKRATI

Lipsky definierar gräsrotsbyråkrater enligt;

Offentligt anställda tjänstemän vilka dels har direktkontakt med medborgarna i sitt dagliga arbete, dels avsevärd handlingsfrihet i utförandet av sina arbetsuppgifter (Johansson 1992).

Socialarbetarrollen som står i direktkontakt med den individ som ska ha hjälp benämns "gräsrotsbyråkrat" från Michael Lipskys (1980) begrepp "street level bureaucrats". Ordet syftar till den position socialarbetare har när de möter klienten som representant för en myndighet (Johansson, Laanemets & Svensson 2021). När Lipsky beskrev gräsrotsbyråkraterns dilemma i perspektiv mellan medborgaren och myndigheten tog han fasta på det dilemma som finns inbyggt i att både vara medmänniska och att vara representant för en organisation. Beroende på om man relaterar sina handlingar till ett mellanmänniskt samspel med klienten eller till organisationens uppdrag får det man gör olika värde. En handling som utifrån organisationens perspektiv ter sig som självklar och rationell kan i perspektivet av att agera som människa till människa te sig helt fel. Uppdraget är dessutom präglad av moraliska och normativa aspekter. Det är gräsrotsbyråkraterns uppgift att knyta samman klientens behov med organisationens uppdrag och förena dem så att båda parter uppfattar det som rätt och riktigt (Johansson et al., (2021).

3.3 HANDLINGSUTRYMME

Handlingsutrymmet hos en socialarbetare formas delvis av organisationen då det är organisationens uppdrag som avgör hur stort utrymmet är för den enskilda socialarbetaren. Utrymmet påverkas även av flera andra faktorer såsom; rutiner, professionella tolkningar och traditioner. På samma sätt påverkas utrymmet av individuella faktorer hos socialarbetare och klient, samt interaktionen dem emellan. Som socialarbetare har man således stor frihet i sitt arbete samtidigt som man är styrd av lagar, regler, överenskommelser och traditioner. Socialarbetarens frihet, och lika

mycket ansvar, ligger i hur man hanterar det utrymme som ges en. Personer med olika erfarenheter utnyttjar sitt handlingsutrymme olika, även om traditioner utvecklas till att personer i en viss organisation utnyttjar sina handlingsutrymmen relativt lika (Johnsson et al., 2021). För att summera så ska socialarbetare som gräsrotsbyråkrater kunna tillgodose klienternas önskemål och behov samtidigt som de ska vara solidarisk mot den organisation de företräder.

3.4 BLUMERS DEFINITIONSPROCESS

Inom det socialkonstruktivistiska perspektivet finner vi Herbert Blumer, en amerikansk sociolog som menar att nya sociala problem uppkommer genom en specifik definitionsprocess. Enligt modellen (Hilte 1996) finns det fem olika faser:

1. Uppdykande av sociala problem
2. Legitimering av sociala problem
3. Mobilisering av handling
4. Skapande av en officiell handlingsplan
5. Realisering av den officiella planen

Blumer (1971) menar att ett socialt problem inte är befintligt om inte dess existens är verifierat av samhället. Den process som leder fram till att ett specifikt socialt villkor definieras och etableras som ett socialt problem sker i ovan nämnda fem steg. De första två stegen är en förutsättning för att det sociala problemet ska ta sig till steg tre där sociala mobiliseringar⁸ tar vid. Problemet lyfts till ytan, olika aktörer ger sina perspektiv och det nyfunna sociala problemet diskuteras från och i olika arenor; i media, i officiella och inofficiella sammanhang. Det fjärde steget nås när samhället valt hur problemet ska hanteras, vilka insatser som ska sättas in, vilken instans som bär ansvaret. Den plan som läggs fram är en produkt av kompromisser och köpsläende och det blir nu planen som konstituerar den officiella definitionen och

⁸ Arbete som görs där människor går samman för att förändra orättvisor. Social mobilisering innebär att lösa det konkreta problemet på egen hand eller i samarbete med andra, samt att kräva förändring av ansvariga aktörer.

förståelsen av det nya sociala problemet. I sista steget implementeras de insatser man har arbetat fram (ibid).

3.5 TYST KUNSKAP

När det gäller kunskap inom yrkesprofessionalismen pratar man *tyst kunskap*. Den kunskap som professionella har kommer främst från utbildning men även socialisationen som sker i det praktiska arbetet. Liljegren och Parding (2010) påtalar att socialisationen i mångt och mycket är den viktigaste fasen i kunskapsinhämtningen som professionell. Nyexaminerade socionomer behöver förutom att stötas och blötas i sin nya yrkesroll även kollegor med erfarenhet för att kunna lära sig om det praktiska yrket och hur det ska utövas. Tyst kunskap innebär vidare att man vet hur man ska hantera uppkomsten av olika dilemman i det dagliga arbetet genom tidigare erfarenheter. Tyst kunskap är alltså den information och kunskap som de professionella besitter, vilket gör det komplicerat att förvärva vidare då den är baserad på instinkt⁹. Gustavsson (2000) anser i samma anda att det inte finns ord för allt människan ser eller gör. Det bli således problematiskt för utomstående att förstå och för professionella att förklara vad handlingar är baserade på. Ett sista dilemma är att kunskapen oftast är personbunden vilket kan bidra till att den försvinner då den professionella lämnar arbetsplatsen, vilket gör organisationen kompetensmässigt sårbar.

4. METOD

I följande kapitel presenteras inledningsvis studiens metodologiska utgångspunkter i form av metodansats och forskningsdesign. Vidare redogörs för studiens tillvägagångssätt för litteratursökning, urval- och datainsamlingsmetod samt studiens dataanalysmetod. Slutligen redogörs för studiens etiska överväganden.

4.1 METODOLOGISKA UTGÅNGSPUNKTER

⁹ Tidigare erfarenheter som är baserade på teoretisk och praktisk nivå.

Det finns övervägande kvalitativt forskningsunderlag för det tredelade föräldraskapet. Således blev det för mig intressant att anta ett nytt perspektiv för att belysa förhållningssättet.

4.1.1 METODANSATS

För att genomföra min studie valde jag att tillämpa en kvantitativ metodansats då avsikten var att undersöka en större population och för att få fram ett statistiskt underlag. En kvantitativ ansats lämpade sig väl för att kunna besvara mina frågeställningar då dessa handlar om arbetssätt, hur man upplever sitt kunskapsläge och attityden till förhållningssättet.

4.1.2 FORSKNINGSDSIGN

En enkätstudie ansågs lämplig som forskningsstrategi då jag hade för avsikt att genomföra en analys av arbetssätt, attityd och verktyg som påverkar socialarbetare, i Sverige, i deras dagliga arbete med det tredelade föräldraskapet. Den empirin som ligger till grund i föreliggande studie utgjordes av en avgränsad grupp respondenter i en Facebookgrupp för socionomer.

Datainsamling för kvantitativa analyser kan ske på olika vis. Via strukturerade intervjuer, enkäter, strukturerad observation, en innehållsanalys eller en sekundär analys (Bryman 2018) är exempel på några. En statistisk analys med redan existerande datamaterial, en sekundär analys, hade varit optimalt för att säkerställa att urvalet haft en representativ mängd med personer som är yrkesverksamma inom enheter där förhållningssättet är en vardag. Det hade även säkerställt att urvalet var stort. Dock är data om det tredelade föräldraskapet med kvantitativ ansats ytterst begränsat vilket gjorde det svårt att genomföra en statistisk analys.

Jag skriver denna uppsats på egen hand vilket krasst medförde att jag behövde ett tillvägagångssätt som på kort tid gav tillräckligt med empiri att arbeta utifrån. Barmark och Djurfeldt (2015) skriver om att skicka ut enkäter online och om dess för- och nackdelar. Dels att det är enkelt och billigt. Vidare att det inte finns påverkan från intervjuaren jämfört med en strukturerad intervju (Bryman 2018). En svaghet med insamlingsmetoden är att det är svårare att hålla uppe respondentens intresse för

frågorna då jag inte sitter framför och ställer frågorna. Därför behövde jag ställa frågor som är såväl relevanta som intressanta. En annan begränsning med att använda en webbenkät är risken för bortfall (Bryman 2016). Ytterligare en begränsning var att jag inte skulle kunna specificera frågorna om en respondent hade svårt att förstå vad jag frågar om eller att de inte får utrymme att utforma sina egna svar som respondent (ibid). Svaren blir helt enkelt styrda av mig som utformat enkäten. Det kom jag vid vissa frågor runt genom att göra det till frågor med öppna svarsalternativ. Nackdelar som lyfts fram med verktyget är att det är lättare för respondenterna att glömma bort en webbenkät som blir begravd i informationsflödet på ett forum i stället för att som en pappersversion ligga på köksbänken och påminna respondenten. Vidare menar Barmark och Djurfeldt (2015) att en papperskopia ger ett mer seriöst intryck än vad en webbenkät gör. Jag kom likväl fram till att en webbaserad enkät skulle vara mitt verktyg och distributionen skedde i, som tidigare nämnts, i en Facebookgrupp för socionomer.

4.1.3 TILLFÖRLITLIGHET

Då jag använde mig av en kvantitativ ansats var begreppen reliabilitet och validitet centrala. För att förenkla begreppen så handlar validitet om *vad* jag kommer mäta och reliabilitet om *hur* jag kommer mäta med hjälp av min insamlingsmetod (Barmark & Djurfeldt 2020). Det kommer alltid vara ett glapp mellan hur frågorna ställs och det önskade svaret från respondenterna. För att inte komma för långt från det jag verkligen undersökte behövde jag ha koll på att mina frågor ställdes så att validiteten uppfattades som hög och att analysen jag sedan gjorde understödjer det. Ett sätt att arbeta med validitet är att vara tydlig i sin enkät med vad som efterfrågas och att lika tydligt förklara begrepp för respondenterna så att begreppet förstås korrekt och på samma sätt av alla som svarar på enkäten. Detta gör jag till exempel i enkäten genom att förklara vad *återföreningsprincipen* är innan respondenterna ombeds svara på frågor om det i direkt anslutning till förklaringsstexten. Jag visar på så sätt att jag mäter det jag vill mäta.

Reliabiliteten i sin tur säkerställde jag i min enkät genom att göra frågorna tydliga och svåra att missförstå (Barmark & Djurfeldt 2020). Jag upprätthöll en hög

reliabilitet genom att inte göra enkäten för lång då det kan få respondenterna att bli uttröttade och börja klicka på måfå, vilket givetvis gör reliabiliteten lägre (Barmark & Djurfeldt 2015). Jag undvek det genom att i början av enkäten skriva hur lång tid det tar att besvara enkäten. På så vis hade respondenten möjlighet att välja ett tillfälle då hen vet att hen har den tiden över för att besvara enkäten (ibid).

I enkäten använde jag till största del frågor med slutna svarsalternativ då dessa ökar svarsvariationernas jämförbarhet och med det ökar även validiteten. Det innebär, återigen, att jag mäter det jag vill mäta vilket kommer underlätta analysen av materialet som i sin tur ökar reliabiliteten - tillförlitligheten i mätningen av studien (Barmark & Djurfeldt 2020). Tillförlitligheten ökar ytterligare om studien är stabil, den ska vara så pass stabil att om samma studie görs igen ska samma resultat framkomma (Bryman 2016). Denna enkät ska alltså kunna återanvändas till samma respondentgrupp och resultatet ska bli detsamma för att säkerställa att insamlingsverktyget genererar hög reliabilitet.

När jag ansåg att min enkät var färdig valde jag att ge ut den i förhandsvisningsläge till en yrkesverksam socionom som jag vet är engagerad i det tredelade föräldraskapet. Han återkopplade med feedback som gjorde att några justeringar i språket gjordes och att tre fördjupande frågor om attityd lades till. Efter dessa justeringar gavs den ut till min gamla klass på socionomprogrammet, som nu är nyexaminerade socionomer. Deras återkoppling gav mig klartecken att göra om enkäten från konstruktionsläge till en pågående enkät i Sunet Survey¹⁰.

4.1.4 BORTFALL

I facebookgruppen för socionomer där jag la upp min webbenkät eftersökte jag specifikt yrkesverksamma som arbetar som utredande socialsekreterare, familjehemssekreterare, barnsekreterare, familjebehandlare, enhetschef, sektionschef eller verksamhetschef inom barn, unga och familjenheter i Sverige. Vad som har gjort att enkäten fick så låg respons är svårt att säga, kanske känner man att man inte

¹⁰ Sunet Survey är ett program för att göra webbaserade undersökningar.

har kunskap om det jag efterfrågar då jag skrev ut “Syftet med denna undersökning är bland annat att ta reda på hur yrkesverksamma arbetar med det tredelade föräldraskapet på arbetsplatser runt om i Sverige”. Vilket är negativt för enkäten då man inte bara vill ha respondenter som är engagerade i ämnet utan även de som inte anser sig vara inlästa på ämnet enligt Barmark (2020).

En annan möjlig anledning är Facebooks algoritmer som gör att vissa inlägg inte når alla i en grupp eller inaktiva användare. Detta kan vara en viss förklaring till varför bara en liten del av gruppens medlemmar besvarade enkäten. Totalt påbörjade 38 personer enkäten men skickade ej in. Vad det beror på är lika svårt att sja om men möjligen att man kände att man inte hade kunskap om det tredelade föräldraskapet. En annan att man klickade upp enkäten men insåg att man inte hade tid att lägga 7–10 minuter på webbenkäten.

Vidare behöver internt bortfall diskuteras, vilket är när respondenter väljer att inte svara på alla frågor i en undersökning (Barmark & Djurfeldt (2020). Det interna bortfallet uppgick till endast en respondent och vid en fråga där hen valde att inte svara på två av fyra frågor i ett frågebatteri vilket kan göra att resultatet av den specifika frågan visar på en skevhet som jag behöver vara medveten om i min analys av empirin.

4.2 TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

4.2.1 LITTERATURSÖKNING: FÖRSTA FASEN

Litteratursökningen har varit uppdelad i två faser. I den inledande fasen genomfördes en litteratursökning för att kartlägga forskningsområdet och befintlig litteratur kring det tredelade föräldraskapet. Syftet med den första litteratursökningsfasen var att identifiera tidigare forskning och skapa ett underlag för studiens datainsamling.

I sökningen av artiklar och litteratur användes databaserna Lubsearch, Swepub och Google Scholar och LubCat. Sökorden som användes var “föräldrastöd”, “tredelat föräldraskap”, ”parenting programs”, “socialtjänst biologiska föräldrar”, “Socialt arbete tredelat föräldraskap”, “attityd föräldrastöd” och ”three-part parenting”.

Avgränsningfunktionen peer-reviewed användes för att försäkra mig om att valda artiklar granskats och var av god kvalitet. Jag begränsade vidare sökningen till texter på svenska eller engelska. Relevanta texter sparades ner och författare som jag ansåg relevanta följdes upp och centrala texter inom fältet lades till den sparade litteraturen. Två studier fångade mitt intresse extra och där kontaktades forskarna för att få tillgång till vidare information om deras forskning i stort och gällande specifika rapporter eller avhandlingar.

4.2.2 DATAINSAMLINGSMETOD

För att mäta och analysera socialarbetares arbetssätt, kunskapsläge och attityd till det tredelade föräldraskapet valde jag att genomföra en enkätstudie. Enkätverktyget Sunet Survey användes för att skapa och sända ut webbenkäten då studenter vid Lunds universitet erbjuds tillgång till programmet utan kostnad. Programmets funktion som gör att enkäten laddas ner till SPSS direkt underlättar datainsamlingen ytterligare och var även det en parameter vid val av enkätverktyg.

Enkäten börjar med ett antal demografiska frågor om kön, ålder, yrke samt vid vilken storlek på kommun som respondenten arbetar i. De inledande frågorna är till för att kontrollera spridningen av respondenterna och för att få en överblick om hur homogena respondenterna är som grupp. Barmark och Djurfeldt (2015) berättar om fördelarna med att påbörja en enkät med enkla och neutrala frågor för att respondenten ska komma in i besvarandet av enkäten.

I utformningen av enkäten var det viktigt att tänka på flertalet aspekter. Enkäten ska vara läsbar, ge en förståelse för frågornas betydelse samt generera ett intresse hos respondenten (Hagevi & Viscovi 2016). Frågeordningen har stor betydelse för hur respondenten uppfattar enkäten. Det är lämpligt att använda sig av *tratt-tekniken* när man fastställer frågeordningen i enkäten (ibid). Det innebär att enkäten ska inledas med allmänna frågor för att sedan fortsätta med frågor med mer specifikt innehåll. När respondenterna utgörs av ett homogent urval, såsom endast socialarbetare som i denna studie, är det bra att redan i början ställa frågor som är specifika och engagerande för urvalsgruppen för att väcka intresse (ibid). I denna studie har ett

fåtal bakgrundsfrågor använts först för att sedan gå in på specifika frågor om det tredelade föräldraskapet i enlighet med tratt-tekniken.

För att komma undan att frågorna som ställs i enkäten blir av för känslig natur har jag valt att ställa vissa frågor utifrån arbetsplatsen i stället för på individnivå. Hagevi och Viscovi (2016) skriver att känsliga frågor ska behandlas varsamt. Där ingår attitydfrågor och självskattningar i olika frågor. Då jag var intresserad av att få respondenterna att självskatta sin egen kunskapsnivå såväl som sina kollegors valde jag att skapa två frågebatterier i mitten av enkäten med frågor av känsligare natur då den strukturen på frågor har en avväpnande design (ibid).

I skapandet av enkäten var det fler överväganden som behövde göras. Hur använder jag det svenska språket för att fråga det jag verkligen vill fråga? Ofta var det ord som ställde till det och som kunde tolkas på flertalet sätt. Synonymer togs till och jag provade mig fram för att hitta det mest passande för att säkerställa att respondenternas tolkning av mina frågor skulle komma så nära entydighet som möjligt och bidra till den data studien behövde.

Jag skickade ut enkäten i förhandsgranskningsläge till en liten grupp socialsekreterare som arbetar med målgruppen för att testa dess språk och generella uppbyggnad. Feedbacken vittnade om att jag var nära en slutgiltig version men inte helt i mål då jag till exempel antog att man förstod vissa begrepp som *återföreningsprincipen*. Detta kunde enkelt justeras med att lägga in en enkel informationstext om vad begreppet innebar.

På Statistiska Centralbyrån läste jag mig till användandet av ord i webbenkäter och fann där att man till exempel inte ska använda sig av ordet "tillräckligt" då det måste ställas mot något annat för att få ut så korrekt svar som möjligt. Jag bytte därför ut just det ordet mot "fullgott" och med den justeringen kunde jag undvika att de av tolkningsskäl svarade på en annan fråga.

4.2.3 URVALSSTRATEGI

Enligt Barmark och Djurfeldt (2015) har man som student sällan möjlighet att göra ett regelrätt slumpmässigt urval och i situationen av att skriva en kandidatuppsats kan

det vara nödvändigt att frånga principen om slumpmässigt urval och i stället leta upp respondenterna där de mest sannolikt befinner sig. Med utgångspunkt i att studien ska vara genomförbar inom en bestämd tidsram, har urvalspopulationen begränsats till yrkesverksamma i en Facebookgrupp för socionomer. Där lade jag upp en text om att jag söker respondenter som tillhör specifikt nämnda yrkesroller. Respondenterna är valda utifrån det syfte jag hade med min studie. Jag begränsade därför urvalet till yrkesverksamma personer som arbetar med och kring klienter som befinner sig i målgruppen för undersökningen. De yrkeskategorier jag efterfrågade som respondenter var; utredande socialsekreterare, familjehemssekreterare och barnsekreterare, samt sektionschef, enhetschef och verksamhetschef för barn och unga- enheter, runt om i Sverige.

En betydande faktor för att resultaten i en studie ska bli generaliserbara är urvalsstorleken. Enligt Barmark och Djurfeldt (2015) är ett urval på mellan 400–1000 respondenter ofta tillräckligt för majoriteten av undersökningar. Det ska hållas i åtanke att när studien är intresserad av en särskild målgrupp bör urvalet vara tillräckligt stort för att fånga in den specifika gruppen. Min ambition var att få in 150 respondenter.

En diskussion fördes om att skicka ut enkäten via mailutskick men jag bedömde att tidsåtgången var för stor och då meningen var att samla in svar från hela Sverige valdes detta bort till förmån för att hitta yrkesverksamma genom en Facebookgrupp för socionomer där hela Sverige finns representerat. Enkäten publicerades online och låg öppen i 1,5 vecka. Totalt samlades 42 unika svar in.

Hagevi och Viscovi (2016) uttrycker en stor skepticism till *självselektion* som urvalsmetod. Att dela ut en enkät till en stor grupp med en öppen fråga om ”vem vill svara på denna enkät?” gör att det sedan inte går att dra slutsatser om ett representativt urval. Å ena sidan går det att argumentera för att denna studie använde sig av självselektion då enkäten publicerades öppen, å andra sidan publicerades den i en grupp som riktade sig till studiens population med tydliga instruktioner kring vilka krav som ställdes på respondenterna angående att vara yrkesverksam inom barn, unga och familjeenheter.

4.2.4 METOD FÖR BEARBETNING OCH ANALYS AV DATA

För att bearbeta empirin i denna undersökning har programmet SPSS¹¹ använts. Att mäta olika fenomen kallas övergripande för operationalisering (Hagevi & Viscovi 2016) och ett sätt att operationalisera är att använda sig av enkäter. Genom att operationalisera mäter forskare en på förhand bestämd egenskap (ibid). Enkätstudier räknas in i begreppet *tvärsnittsstudie* vilket innebär att data samlas in vid ett och samma tillfälle. Syftet är att skapa kvantifierbara data som sedan kopplas till förutbestämda variabler för att kunna hitta mönster och samband (Bryman 2016).

Frågorna i enkäten är variablerna som används i bearbetningen. För att kunna bearbeta dessa definieras skalnivån de besitter; nominal, ordinal, intervall eller kvotnivå (Edling & Hedström 2003). Om variabeln är på nominal skalnivå klassificeras de olika kategorierna utan inbördes rangordning (ibid) och i denna empiri blir till exempel variablerna kön och inställning till det tredelade föräldraskapet på nominal skalnivå där det finns tre beteckningar utan rangordning. Frågorna i frågebatteriet räknas istället på ordinal skalnivå (ibid) då värdena har en rangordning kring hur mycket de instämmer med enkätens påståenden.

För att få överblick på materialet användes först en univariat analys. Detta gjordes främst genom att skapa datatabeller och frekvenstabeller. I dessa tabeller gick det att se hur resultatet såg ut i stort. Efter det skapades olika cirkel- och stapeldiagram för att ännu tydligare kunna visualisera resultatet av datan. Vidare i den jämförande analysen behövdes en omkodning av ett antal variabler göras för ett tydligare resultat (Djurfeldt 2018). Jag valde till exempel att slå ihop yttervärdena gällande frågorna om kännedom om det tredelade föräldraskapet.

En bivariat analys gjordes via korstabeller och där kunde jag analysera hur olika yrkesroller inom yrkeskåren socialarbetare svarade på specifika frågor i enkäten. Ett exempel som stack ut var hur utredande socialarbetare jämfört med barnsekreterare

¹¹ Ett datorprogram för statistisk analys.

och familjehemssekreterare svarade på hur hög deras och arbetsplatsen kunskap var om det tredelade föräldraskapet.

4.2.5 LITTERATURSÖKNING: ANDRA FASEN

I den andra litteratursökningsfasen genomfördes en litteratursökning för att utifrån den insamlade empirin finna teoretiska perspektiv i syfte att analysera och diskutera resultatet. Litteratursökningen skedde huvudsakligen på LubSearch med sökorden: “yrkesverksamma attityd”, “socialtjänst samverkan”, “social workers role strain” “yrkeserfarenhet attityd”, “yrkeserfarenhet kunskapsläge” och “yrkesidentitet socialarbetare” “begrepp utan definition”. Andra fasen av litteratursökningen mynnade ut i studiens teoretiska ramverk.

4.3 FORSKNINGSETISKA ÖVERVÄGANDEN

I denna enkätstudie var respondenterna helt anonyma. Trots anonymiteten finns det etiska överväganden att ta hänsyn till i en enkätstudie. Det är viktigt att frågorna som ställs är genomtänkta och formulerade på ett sätt som inte kan uppfattas som kränkande. Barmark & Djurfeldt (2020) skriver exempelvis om dilemmat med kön. Det är en vanlig variabel att jämföra med i kvantitativ forskning och kallas då för dikotom eftersom det endast är två värden, 1 och 2. Detta trots att vi vet i samhället att det finns mer än två kön.

Forskningskravet och *individskyddskravet* är två krav man ska förhålla sig till i vetenskaplig forskning. Forskningskravet menar att det finns krav på forskning som bedrivs och att den ska hålla hög kvalitet och att tidigare kunskaper om ämnet ska fördjupas ytterligare (Vetenskapsrådet 2002).

Individskyddskravet ger skydd för individens integritet och identitet. I undersökningen har jag följt Vetenskapsrådets fyra huvudprinciper som individskyddskravet innehåller; informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (ibid). För att säkerställa de etiska principerna har samtliga respondenter givits information om att det är frivilligt att delta och att man när som helst kan avsluta enkäten. Enkäten i sig konstruerades på

ett sådant sätt att respondenterna anonymiseras och inte kan identifieras. Det insamlade materialet kommer endast att användas som den empiri jag ska analysera i denna undersökning vilket samtliga respondenter informerats om liksom att de har möjlighet att ta del av resultatet. Då jag använder mig av en webbenkät som insamlingsmetod kommer jag som nämnt ovan inte komma i kontakt med respondenterna, således är deras identitet okänd för mig. Vidare ställs inga frågor som kan spåras tillbaka till en specifik respondent.

Samtyckeskravet innebär att respondenterna själva bestämmer om de vill medverka i undersökningen (Vetenskapsrådet 2002) eller ej. Detta krav uppfylldes genom att det ställdes en fråga om samtycke innan man som respondent kan komma vidare till själva webbenkäten.

5. RESULTAT OCH ANALYS

I följande kapitel presenteras resultatet utifrån enkätsvaren. Inledningsvis redogörs för studiens respondenter. Resultatet är sedan indelat i tre huvudteman; attityd till det tredelade föräldraskapet, kunskapsläge om det tredelade föräldraskapet samt verktyg och arbetssätt med det tredelade föräldraskapet. Kapitlet avslutas med en övergripande resultatsammanfattning.

5.1 RESPONDENTERNA

Respondenterna i enkätstudien (n=42)

		Antal
Kön	Kvinnor	39
	Män	3
Storlek på den kommun respondenten arbetar i	Storstad (Minst 200 000 inv)	7
	Större städer (40 000 - 200 000 inv)	16
	Mindre städer (15 000 - 40 000 inv)	12
	Landsbrukskommun (Mindre än 15 000 inv.)	7
Respondentens yrkesroll	Utredande socialsekreterare	15
	Barnsekreterare	13
	Familjehemssekreterare	7
	Familjebehandlare	4
	Sektionschef	1
	Enhetschef	2
	Verksamhetschef	0
Antal år respondenten har arbetat på sin nuvarande arbetsplats	Mindre än 1 år	12
	1-3 år	14
	4-10 år	15
	Mer än 10 år	1
Antal år respondenten har arbetat inom yrket totalt	Mindre än 1 år	4
	1-3 år	13
	4-10 år	11
	10 -15 år	10
	Mer än 15 år	4

Respondenterna i denna studie är övervägande kvinnor, som arbetar i en mindre eller större stad. Respondenterna har en jämn fördelning i hur länge de har arbetat på sin nuvarande arbetsplats. Från 1 år upp till 10 år. Samma fördelning ser man på antal år i yrket totalt sett. Utredande socialsekreterare är flest till antal tätt följt av barnsekreterare.

5.2 KUNSKAP OM DET TREDELADE FÖRÄLDRASKAPET

Först ville jag ta reda på hur respondenterna självskattar sin och arbetsplatsens kunskapsläge om det tredelade föräldraskapet i enkäten. Har man hög kunskap som socialarbetare på barn- och unga enheter i Sverige? Resultatet visade sig vara särskilt intressant när jag gjorde en korstabell med respondenternas yrkesroll då det syntes stora skillnader i skattning beroende på vad man har för yrkestitel.

TABELL 5.2.1. I korstabellen nedan presenteras respondenternas yrkesroll samt hur hen upplever den generella kunskapen på sin arbetsplats (n=42)

		Generell kunskap			Total
		Obefintlig / Låg	Befintlig	Hög / Våldigt hög	
Jag arbetar som..	Utredande socialsekreterare	6	5	4	15
	Barnsekreterare	2	2	9	13
	Familjehemssekreterare	1	2	4	7
	Familjebehandlare	1	1	2	4
	Sektionschef	0	0	1	1
	Enhetschef	0	1	1	2
Total		10	11	21	42

Tabellen visar att respondenterna anser att den generella kunskapen är väldigt hög eller hög enligt barnsekreterare och familjehemssekreterare medan majoriteten utredande socialsekreterare anser att den generella kunskapen är befintlig, låg eller obefintlig om det tredelade föräldraskapet på sin arbetsplats. Detta kan man ställa mot att man som respondent anser att ens egna kunskap är högre än den hos kollegorna enligt nedan.

TABELL 5.2.2

		Självskattad kunskap			Total
		Inte alls / Lite	Ganska väl	Väl / Mycket väl	
Jag arbetar som..	Utredande socialsekreterare	4	6	5	15
	Barnsekreterare	2	2	9	13
	Familjehemssekreterare	0	1	6	7
	Familjebehandlare	1	1	2	4
	Sektionschef	0	0	1	1
	Enhetschef	0	0	2	2
Total		7	10	25	42

Högst självskattad kunskap i det tredelade föräldraskapet i denna studie har chefer, familjehemssekreterare samt barnsekreterare. Lägst självskattad kunskap har utredande socialsekreterare.

TABELL 5.2.3 I korstabellen presenteras yrkesroll och antalet år hen arbetat inom yrket totalt (n=42)

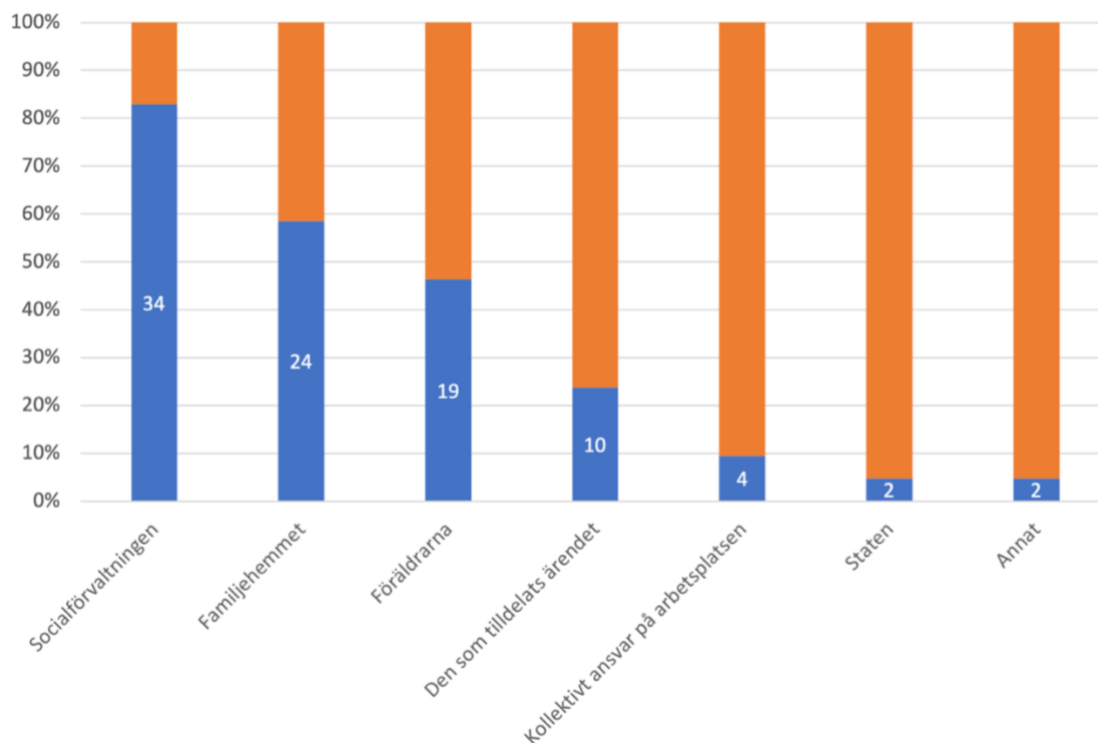
		Antal år jag arbetat inom yrket totalt					Total
		Mindre än 1 år	1-3 år	4-10 år	10-15 år	Mer än 15 år	
Jag arbetar som..	Utredande socialsekreterare	1	6	6	2	0	15
	Barnsekreterare	3	5	3	2	0	13
	Familjehemssekreterare	0	1	1	2	3	7
	Familjebehandlare	0	1	1	2	0	4
	Sektionschef	0	0	0	1	0	1
	Enhetschef	0	0	0	1	1	2
Total		4	13	11	10	4	42

Med hjälp av tabell 5.2.3 ville jag få svar på om den höga kunskapen om det tredelade föräldraskapet kommer med åren för en yrkesverksam? Enligt min undersökning är så inte fallet utan socialarbetarna fördelar sig jämnt över antal år i yrket och självskattad kunskap. Cheferna sticker ut med att ha längst erfarenhet i yrket.

TABELL 5.2.4. Min förväntan var att respondenter från storstäder skulle självskattna sin kunskap högre än de från mindre städer och kommuner med bakgrund mot att arbetet med det tredelade föräldraskapet är mer utbrett i Stockholm och Göteborg. Procentuellt kan man konstatera att så var fallet om man tittar på spalten för väl och mycket väl självs kattad kunskap. Studien har endast 7 respondenter från storstäder vilket bör tas i beaktande.

Storlek på den kommun jag arbetar i	Självs kattad kunskap	Count	Självs kattad kunskap			Total
			Inte alls / Lite	Ganska väl	Väl / Mycket väl	
Storstad (Minst 200 000 invånare i kommunens största tätort) (Stockholm, Göteborg, Malmö)	Count	2	0	5	7	
	% within Storlek på den kommun jag arbetar i	28.6%	0.0%	71.4%	100.0%	
Större städer (Minst 40 000, mindre än 200 000 inv i kommunens största tätort) (T.ex Luleå, Halmstad, Norrköping)	Count	3	4	9	16	
	% within Storlek på den kommun jag arbetar i	18.8%	25.0%	56.3%	100.0%	
Mindre städer/tätorter och landsbygds kommuner (Minst 15 000, mindre än 40 000 inv i kommunens största tätort) (T.ex	Count	2	3	7	12	
	% within Storlek på den kommun jag arbetar i	16.7%	25.0%	58.3%	100.0%	
Landsbruks kommun (Mindre än 15 000 inv i kommunens största tätort) (T.ex Gislaved, Bollnäs, Pajala)	Count	0	3	4	7	
	% within Storlek på den kommun jag arbetar i	0.0%	42.9%	57.1%	100.0%	
Total	Count	7	10	25	42	
	% within Storlek på den kommun jag arbetar i	16.7%	23.8%	59.5%	100.0%	

DIAGRAM 5.2.5. Vem har störst ansvar för det placerade barnet? Frekvens anges i antal (95) och procent (n=42)

Stapeldiagrammet 5.2.5 visar 95 svar fördelat över de olika svarsalternativen. Det intressant att se hur socialarbetare väljer att se på ansvarsbiten, till exempel anser mindre än 50 procent av respondenterna att föräldrarna har störst ansvar för det placerade barnet. Endast 2 av 42 respondenter valde alternativet “Annat” som i denna fråga kan tolkas vara det korrekta svaret då socialnämnden är den instans som har det yttersta ansvaret för ett placerat barn.

En enhetschef med över 15 års erfarenhet i yrket, från en storstad, svarade att hennes kännedom om det tredelade föräldraskapet var “väl” och att de på hennes arbetsplats gav fullgott stöd åt placerade barns föräldrar. Hon i sin tur gav svaret “socialförvaltningen” och “familjehemmet” på vem som har störst ansvar för det placerade barnet. Enhetschef nummer två i enkäten har 10–15 års erfarenhet i yrket, bor i en mindre stad eller kommun, har “mycket väl” kunskap om det tredelade föräldraskapet och svarar att det största ansvaret ligger hos “socialförvaltningen” och via “kollektivt ansvar på arbetsplatsen”.

5.3 ATTITYD TILL DET TREDELADE FÖRÄLDRASKAPET

Att mäta de yrkesverksammas attityd till det tredelade föräldraskapet var intressant ur flera perspektiv. Hur skulle det spegla sig i svaren och skulle respondenterna vara generellt överens om sin attityd till det tredelade föräldraskapet?

TABELL 5.3.1. Vad har respondenten för yrkesroll samt attitydfrågan om hen anser att de erbjuder fullgott stöd till föräldrar med placerade barn på sin arbetsplats. (frekvens i antal, n=42)

		Anser du att ni erbjuder fullgott stöd till föräldrar med placerade barn på er arbetsplats?		Total
		Ja	Nej	
Jag arbetar som..	Utredande socialsekreterare	3	12	15
	Barnsekreterare	4	9	13
	Familjehemssekreterare	1	6	7
	Familjebehandlare	3	1	4
	Sektionschef	0	1	1
	Enhetschef	1	1	2
Total		12	30	42

I korstabell 5.3.1 går det att utläsa att den övervägande majoriteten av socialarbetarna ansåg att det inte erbjuds fullgott stöd till föräldrar med placerade barn på sin arbetsplats, oavsett yrkesroll.

DIAGRAM 5.3.2. Anser du att ett aktivt arbete med det tredelade föräldraskapet ger tryggare hemtagningar för barnet och dess föräldrar? (frekvenser anges i tal, n=42)

Anser du att ett aktivt arbete med det tredelade föräldraskapet ger tryggare hemtagningar för barnet och dess föräldrar?

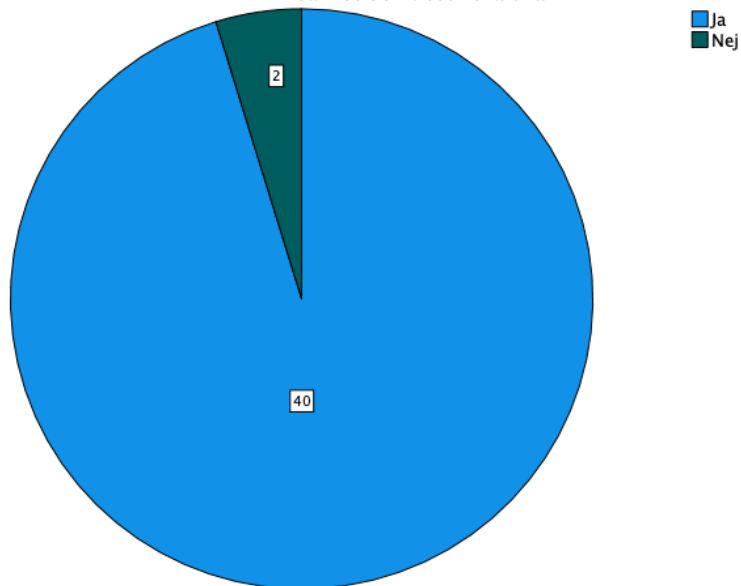
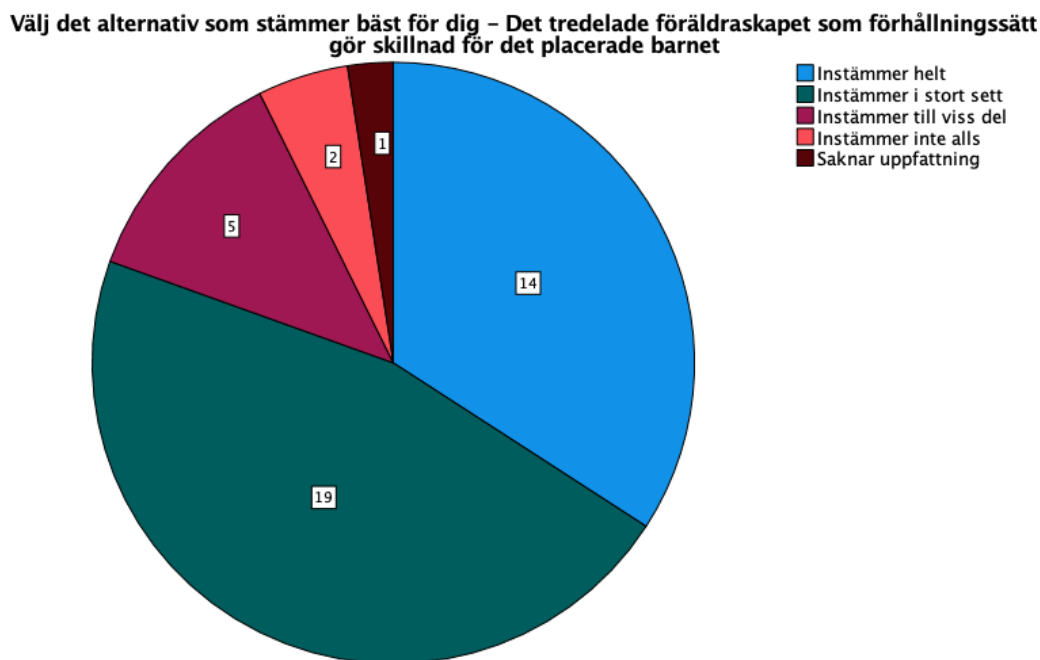

Diagram 5.3.2 presenterar tydligt att de yrkesverksamma är överens om det faktum att det tredelade föräldraskapet ger tryggare hemtagningar för barnet och dess föräldrar. 40 respondenter väljer svarsalternativ Ja och 2 respondenter väljer svarsalternativ Nej.

DIAGRAM 5.3.3. Det tredelade föräldraskapet som förhållningssätt gör skillnad för det placerade barnet. (frekvenser anges i tal i diagramet, n=42)

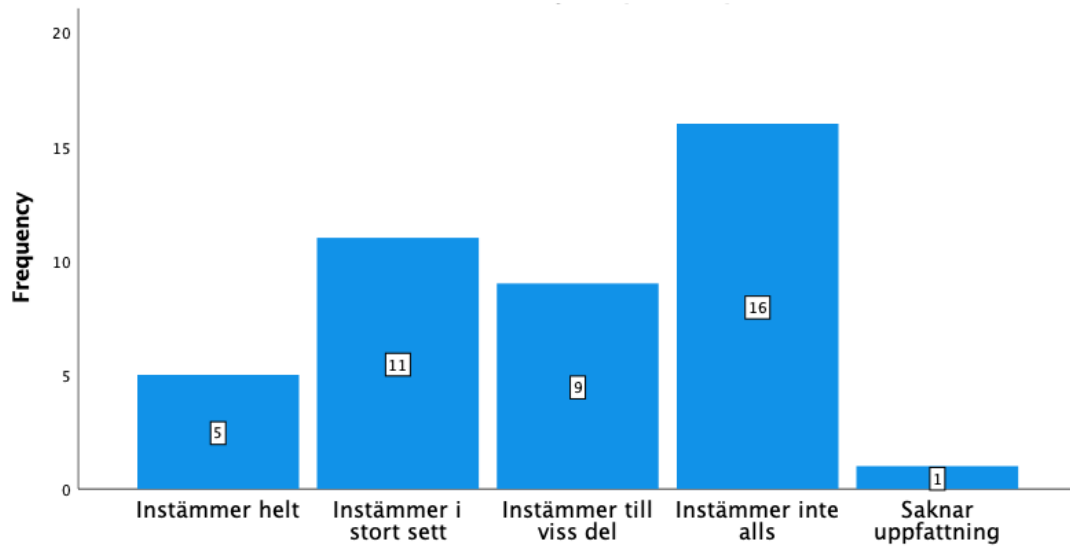

Av cirkeldiagrammet går att utläsa att 33 respondenter instämmer helt eller i stort sett med påståendet om att det tredelade föräldraskapet som förhållningssätt gör skillnad för det placerade barnet. 5 respondenter instämmer till viss del och 2 instämmer inte alls samt 1 saknar uppfattning.

5.4 ARBETSSÄTT OCH VERKTYG FÖR DET TREDELADE FÖRÄLDRASKAPET

Vilka arbetsätt och verktyg har de yrkesverksamma på sin arbetsplats? Vidare var jag ute efter att få förståelse för om man aktivt lyfter och diskuterar det tredelade föräldraskapet på arbetsplatsen.

DIAGRAM 5.4.1. Diskuteras det tredelade föräldraskapet som förhållningssätt på arbetsplatsen? (frekvenser anges i tal i staplarna, n=42)

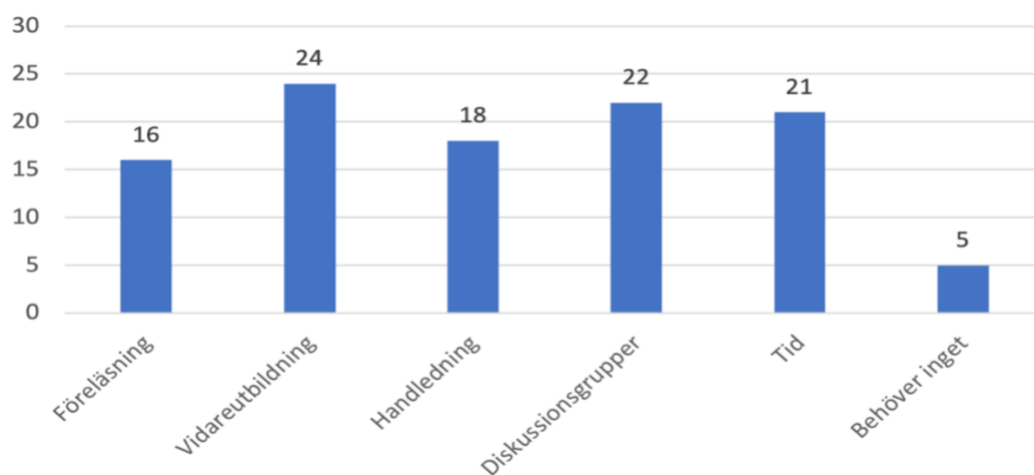
Av stapeldiagram 5.4.1 kan man utläsa att endast 5 respondenter instämmer helt i min fråga om förhållningssättet diskuteras på arbetsplatsen. Det trots att kunskapen är hög på individ- samt kollegial nivå enligt självskattningar i enkäten.

TABELL 5.4.2. I korstabellen presenteras om det finns specifika rutiner kring stöd och/eller arbete riktat till föräldrar vars barn är placerade på hens arbetsplats samt storlek på kommunen hen arbetar i. Förväntningen var även här att respondenter från storstäder skulle svara att det fanns specifika rutiner kring arbetet med placeringar av barn. (n=42)

Storlek på den kommun jag arbetar i			Har ni specifika rutiner kring stöd och/eller arbete riktat till föräldrar vars barn är placerade?			Total
			Vet ej	Ja	Nej	
Storstad (Minst 200 000 invånare i kommunens största tätort) (Stockholm, Göteborg, Malmö)	Count		2	3	2	7
	% within Storlek på den kommun jag arbetar i		28.6%	42.9%	28.6%	100.0%
Större städer (Minst 40 000, mindre än 200 000 inv i kommunens största tätort) (T.ex Luleå, Halmstad, Norrköping)	Count		2	5	9	16
	% within Storlek på den kommun jag arbetar i		12.5%	31.3%	56.3%	100.0%
Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner (Minst 15 000, mindre än 40 000 inv i kommunens största tätort) (T.ex	Count		0	7	5	12
	% within Storlek på den kommun jag arbetar i		0.0%	58.3%	41.7%	100.0%
Landsbrukskommun (Mindre än 15 000 inv i kommunens största tätort) (T.ex Gislaved, Bollnäs, Pajala)	Count		0	3	4	7
	% within Storlek på den kommun jag arbetar i		0.0%	42.9%	57.1%	100.0%
Total	Count		4	18	20	42
	% within Storlek på den kommun jag arbetar i		9.5%	42.9%	47.6%	100.0%

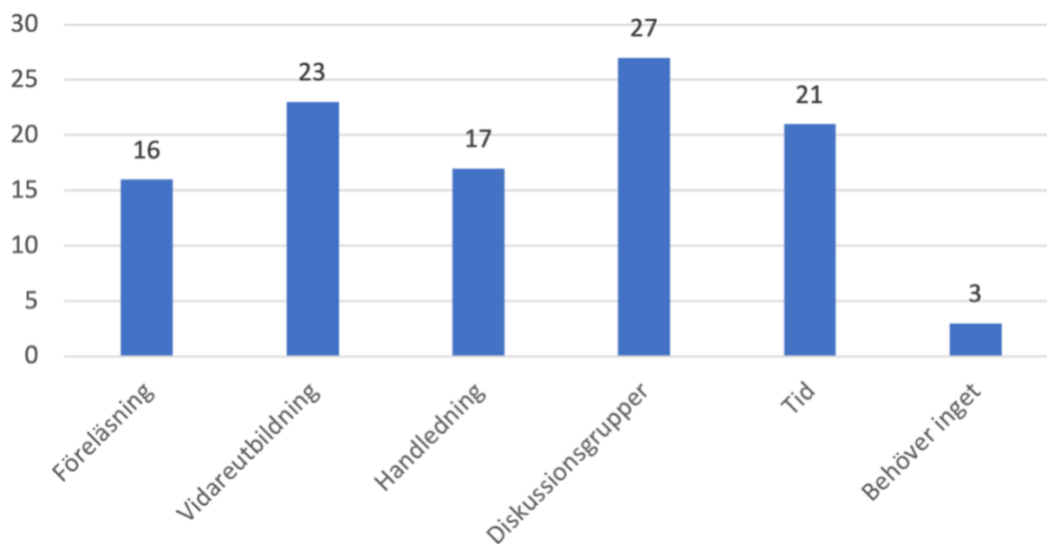
Korstabell 5.4.2. beskriver hur runt hälften av arbetsplatserna som representeras i denna studie inte har specifika rutiner och stöd till föräldrar vars barn är placerade. En iakttagelse i korstabelleringen är att mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner är de som inte har någon yrkesverksam som svarar “vet ej” samt att större städer svarar “nej” och mindre städer “ja” i större utsträckning.

TABELL 5.4.3. Behöver du något av följande för att kunna förbättra ditt arbete med det tredelade föräldraskapet? Flervalsfråga, frekvens anges i antal (106) (n=42)

Stapeldiagrammet för tabell 5.4.3 visar att 5 respondenter ansåg sig inte behöva någon kompetensutveckling för att utveckla sitt arbete, av dem var 2 enhetschefer. 22 vill ha tillgång till diskussionsgrupper på arbetsplatsen, 21 mer avsatt tid och 18 handledning i det tredelade föräldraskapet. Vidareutveckling och föreläsning behövdes enligt 24 respektive 16 respondenter för att utveckla sitt arbete med förhållningssättet.

TABELL 5.4.4. Behöver arbetsplatsen något av följande för att kunna förbättra sitt arbete med det tredelade föräldraskapet? Flervalsfråga, frekvens anges i antal (107) (n=42)

Enligt stapeldiagram 5.4.4. framgår det att av 42 respondenter svarade 3 att ingen kunskapshöjande åtgärd behövs för arbetsplatsen. 1 av de 3 var enhetschef. 23 respondenter anser att det behövs vidareutbildning, 27 diskussionsgrupper på arbetsplatsen, 17 vill ha handledning och 16 respondenter tillgång till föreläsning i ämnet. 21 respondenter anser att de behöver mer tid på arbetsplatsen för att kunna förbättra sitt arbete med det tredelade föräldraskapet.

6. DISKUSSION

I följande kapitel diskuteras studiens resultat utifrån den teoretiska referensramen och tidigare forskning. Vidare diskuteras resultatet i förhållande till mitt syfte och mina frågeställningar.

6.1 SAMMANFATTNING AV STUDIEN

Socialarbetare på barn och unga enheter i Sverige har hög eller mycket hög kunskap om det tredelade föräldraskapet. Ändå diskuteras inte förhållningssättet och både individ och arbetsplats behöver stöd genom bland annat vidareutbildning om det tredelade föräldraskapet. Arbetsplatserna dessa socialarbetare arbetar på har i hälften av fallen inga specifika rutiner kring stöd riktat till föräldrar vars barn är placerade. 30 av 42 respondenter anser att de *inte* erbjuder fullgott stöd till föräldrar vars barn är placerade. 41 av 42 respondenter anser att ett aktivt arbete med det tredelade föräldraskapet skapar tryggare hemtagningar för barnet och dess föräldrar. 34 respondenter instämmer helt eller i stort sett med påståendet att det tredelade föräldraskapet som förhållningssätt gör skillnad för det placerade barnet. Viktigt att lyfta i denna sammanfattande del är också att denna studie har få respondenter och det behöver man som läsare ha i åtanke då det påverkar studiens tillförlitlighet och analysen genomförs utifrån den befintliga empirin.

Syftet med denna studie var att undersöka kunskapsläget bland socialarbetare avseende det tredelade föräldraskapet. Vidare var syftet att ge ökad kunskap om deras attityd till, samt hur de arbetar med förhållningssättet.

Mina frågeställningar var:

1. Hur ser socialarbetare på enheter inom barn, unga och familj på det tredelade föräldraskapet som förhållningssätt i arbetet för placerade barn? Gör det skillnad?
2. Hur präglas socialtjänster i Sverige av det tredelade föräldraskapet som ambition?

Är det ett förhållningssätt som präglar arbetsplatserna?

Finns det kunskap hos socialarbetare om det tredelade föräldraskapet?

Är det ett förhållningssätt som socialarbetare anser fungerar i praktiken?

Det tredelade föräldraskapet gör skillnad enligt respondenterna i denna studie. Förhållningssättet präglar till en liten del arbetsplatserna då förhållningssättet till exempel inte diskuteras i stor utsträckning samt att det inte finns specifika stöd och rutiner i hälften av de kommunerna som var representerade i denna studie. På samma gång som respondenterna skattade sig själv och sina kollegor på arbetsplatsen högt i kunskap så valde de på nästkommande enkätfråga att de själva och arbetsplatsen var i behov av vidareutbildning, föreläsning, handledning, diskussionsgrupper samt mer avsatt tid i stor utsträckning. Endast 5 respondenter svarade att de själva inte behövde något och 3 respondenter ansåg inte att arbetsplatsen behövde något för att förbättra sitt arbete med det tredelade föräldraskapet. Vad kan det betyda? Möjligen ser vi prov på hur socialarbetarna själva definierat vad det tredelade föräldraskapet är och att de arbetar därefter men att det egentligen är högst oklart vad det tredelade föräldraskapet som begrepp är. Därför uppfattar de yrkesverksamma att det behöver utbildning i ämnet för att där kunna få en tydlig definition av vad de arbetar med dagligdags? Jag ställer mig vidare frågan om hur en hög kunskap om det tredelade föräldraskapet kan finnas men att man inte har det som arbetssätt på sin arbetsplats?

Skulle det kunna vara så att den oflexibla bilden jag nämner i inledningen till denna kandidatuppsats och tagit till mig via bildspråket för det tredelade föräldraskapet även kan vara den bild som socialarbetarna har framför sina ögon? Att det i figuren finns varsin sträcka av en trekant och där sitter en funktion; socialförvaltning, familjehem och föräldrarna. Vetskapen om de tre olika delarna och det faktum att man är medveten om att man till bästa förmåga ska samverka kanske är det som är definitionen av vad det tredelade föräldraskapet är enligt respondenterna i min studie?

Tidigt visste jag att Bourdieus fältteori skulle vara en del av uppsatsen. Den skulle ligga som en bas över hela studien. Jag letade länge efter en teori som beskriver hur

man arbetar med och utifrån ett begrepp som inte är definierat. Det visade sig vara en svår uppgift och jag landade någonstans i att *confirmation bias* skulle kunna vara applicerbart då man i avsaknad av en definition söker efter det som andra konfirmerar, använt eller gjort. I ett senare skede funderade jag på att lyfta *yrkesidentitet* som begrepp för att visa på hur mina två större grupper av respondenter har svarat på olika sätt. I stället fastnade jag för handlingsutrymmet en socialarbetare har och där kom gräsrotsbyråkrati på köpet. Pricken över i ramlade jag på precis i slutfasen av min kandidatuppsats när jag läste en bok av Mats Hilde. Där fanns Blumers definitionsprocess beskriven och jag såg hur min primära målgrupp, föräldrar till placerade barn, är en grupp vars problem inte blivit definierad som ett vedertaget socialt problem och därmed inte är berättigade hjälp från samhället.

6.2 DISKUSSION UTIFRÅN HANDLINGSUTRYMME SOM BEGREPP

Jag lyssnade på redan nämnda webinarium (2022) från projektet Förälder på avstånd (2020) där Therése Wissö¹² sa att "handlingsutrymme kan skapa handlingsförlamning". Som socialarbetare behöver man använda sig av sitt handlingsutrymme för att parera de inbyggda strukturella svårigheterna i sin yrkesroll. En nästintill omöjlig uppgift i vissa situationer, enligt henne.

Kopplat till handlingsutrymme så ser jag det från första parkett men ur ett annat perspektiv än den yrkesverksamma. Jag är engagerad i PUFF¹³ som bedriver arbete för föräldrar till placerade barn. Som medlem och gruppleddare i föreningen har jag stött på det tredelade föräldraskapet som förhållningssätt samt fått insyn i hur samma förhållningssätt, med föräldraperspektiv, haltar. Handlingsutrymmet diskuteras flitigt i hur de biologiska föräldrarna får olika förutsättningar i placeringssituationer som på pappret ser liknande ut. Tolkningen ligger hos socialarbetarna som arbetar på samma arbetsplats men gör olika bedömningar.

¹² Docent i socialt arbete vid Göteborgs universitet, webinariet ägde rum 20220128.

¹³ Placerade Ungas Föräldraförening www.placeradeunga.se

I min studie kan man koppla en socialarbetares handlingsutrymme till fråga nummer elva i enkäten “Vilket stöd erbjuds föräldrar till ett placerat barn på din arbetsplats idag? (Du kan välja flera alternativ)” I min åsikt kan socialarbetaren använda sig av sitt handlingsutrymme här och tillgodose klientens behov av krisstöd och/eller stöd i en placeringssituation genom att välja insatser som visat sig vara effektivt för föräldrarna eller rent av låter som att det rimligen kommer ge resultat för föräldern, igen i dodo-bird verdict anda, i stället väljs alternativet “information i pappersform” av respondenterna som exempel. Där hade jag givetvis velat förstå vad det innebär via ytterligare frågor. Det är en “insats” som kan fungera om man samtidigt ger mottagaren krisstöd och hjälp att tyda informationen den håller i handen. Då handlingsutrymmet hos en yrkesverksam även påverkas av andra faktorer såsom traditioner och rutiner tycker jag mig se prov på det här genom att respondenterna i denna studie svarat att det i mer än 50 procent av arbetsplatserna inte finns rutiner kring stöd till placerade föräldrar. I forskningsprojektet Förälder på avstånd (2020) fick socialtjänster inom GR¹⁴ prova på olika nya rutiner och en av dem var föräldrar med information om vad som sker i en placering för barnet och föräldern, en annan ny rutin var att föräldrarna alltid fångades upp i krissamtal efter en placeringssituation. Antingen på bistånd eller service, och där fick föräldern också hjälp att tyda information från olika instanser om hen så önskade.

Sju kommuner testar i detta forskningsprojekt nya arbetssätt för att hitta det som fungerar i den egna organisationen/kommunen. Genom att systematiskt testa nya idéer och samtidigt förankra dem hos kollegor läggs grunden för att hitta arbetssätt som kan spridas i större skala, t.ex. inom hela kommunen.¹⁵

En avslutande fundering kring handlingsutrymme kopplat till min studie är om det är yrkesrollen som gör skillnad? Eller iallafall trygghet i sin yrkesroll. En tydligt definierad yrkesroll såsom familjehemssekreterare eller barnsekreterare ställs i denna

¹⁴ Göteborgsregionens kommunalförbund (GR), en samarbetsorganisation för 13 kommuner.

¹⁵ <https://goteborgsregionen.se/foralderpaavstand>

studie i viss mån mot en mer allmängiltig yrkesroll som utredande socialsekreterare. Där en tydligt definierad yrkesroll möjligen ger mer trygghet som professionell och därmed bidrar till ett större handlingsutrymme som skulle kunna ge klienten ett bättre utgångsläge.

6.3 DISKUSSION UTIFRÅN BLUMERS DEFINITIONSPROCESS

För att kunna diskutera utifrån Blumers begrepp anser jag att man behöver ha förståelse för målgruppen det handlar om och hur tid är en faktor för att förstå det tredelade föräldraskapet. Inledningsvis, utifrån mina egna erfarenheter från arbete med klienter i PUFF och som behandlingsassistent, skulle jag beskriva gruppen som en med hög andel sociala problem, obefintligt eller bristfälligt nätverk, ett pågående eller läkande substansbrukssyndrom, möjligen aktuell hos socialtjänsten och bärare av en enorm skam. Normen säger att du är misslyckad som missbrukare och dubbelt misslyckad om du får dina barn tagna ifrån dig, eller väljer att lämna bort ditt barn frivilligt. Vi som professionella i socialt arbete är medvetna om att denna grupp inte kommer ställa sig upp och föra en organiserad talan eller kamp. På sin höjd blir föräldern förargad, höjer rösten eller agerar ut och blir klassad som hotfull av socialtjänst eller familjehem. Eller så för hen sin talan tydligt, med argument, lagrumshänvisning och ihållande intensitet - och blir klassad som rättshaverist.

Utifrån Blumers definitionsprocess om hur ett socialt problem blir till, kopplar jag det till att målgruppen *föräldrar till placerade barn* inte är en grupp man lagt ner tid eller resurser på historiskt eller möjligtvis än idag. Denna grupp behöver gå hela vägen igenom Blumers definitionsprocess för att bli en verifierad grupp, med ett vedertaget socialt problem och därmed få tillgång till de professionella insatser som socialtjänsten tillhandahåller. Utifrån den befintliga forskning till denna kandidatuppsats, de diskussioner jag hört forskare och professionella inom yrket ha om det tredelade föräldraskapet, samt hur de problematiserar just detta sociala problem anser jag att vi idag kan sägas befinna oss på steg tre av definitionsprocessen där problemet *lyfts till ytan*. Olika aktörer ger just nu sina perspektiv och det nyfunna sociala problemet diskuteras från och i olika arenor; i media, i officiella och inofficiella sammanhang. Det diskuteras just nu bland forskare

och problemet behöver nu konkretiseras och trättas ner för att bli hanterbart av till exempel media för att det ska få fäste hos allmänheten och en social mobilisering kan påbörjas. För att koppla det till min insamlade empiri ser jag hur respondenterna i stor utsträckning vill diskutera det tredelade föräldraskapet i sin roll som socialarbetare på sin arbetsplats samt ha tillgång till vidareutbildningar, föreläsningar och handledning, alla arenor där förhållningssättet och dess olika problematik kommer att lyftas upp och diskuteras. Vi ser utöver det prov på hur föräldrar till placerade barn lyfts i bland annat en svensk brukarrevision av Karlsson & Mortensson (2017).

Med avstamp i Blumers begrepp kopplar jag, som nämnt, mitt parallella arbete som behandlingsassistent på ett behandlingshem till den process där jag fått förståelse för hur *tid* behöver adderas till arbetet med samverkan vid en placering.

Jag arbetar på ett behandlingshem för män där jag befunnit mig mitt i processen för pappor som har sina barn placerade i familjehem. Tidsmässigt sammanföll min nya anställning med skapandet av min kandidatuppsats och jag fick snabbt en annan förståelse av den relativt platta treenigheten som jag beskrivit inledningsvis i denna uppsats. Jag kan se hur tid som faktor tillför en ny dimension till det tredelade föräldraskapet. Familjehemmet och socialförvaltningen arbetar intensivt tillsammans med det placerade barnet medan föräldern är på behandlingshem för sitt substansbruksberoende. Sedan växlar treenigheten till att gälla en tät samverkan mellan föräldern och socialförvaltningen och familjehemmet kopplas loss från samverkan. Jag kan se hur de tre delarna arbetar med och om vartannat för att göra det bästa ur barnets perspektiv. Att få förståelse för att det inte är några fasta tredjedelar som ska dra exakt lika mycket arbete var av vikt för mig då det inte finns beskrivet hur det tredelade föräldraskapet ser ut eller bör användas som begrepp. Jag ser att reflektionen kring tid, fördelning och samverkan mellan inblandade parter kan kopplas till Ingrid Höjers forskning (2007) som säger att det råder det ett ojämnt förhållande mellan föräldrar, familjehemsföräldrar och socialtjänst i det tredelade föräldraskapet. Där familjehemsföräldrarna har blivit utredda och befunnits godkända som föräldrar medan de biologiska föräldrarna har utretts och befunnits

vara bristfälliga föräldrar. Även till Gunvor Anderssons forskning (2008) som säger att det är högst angeläget att relationen mellan socialsekreterare, familjehem och vårdnadshavare är god då detta gör stor skillnad för hur till exempel en hemtagning av det placerade barnet blir. I min studie höll 40 av 42 respondenter med Andersson om att en hemtagning blir tryggare för både barn och förälder om det tredelade föräldraskapet används som aktivt förhållningssätt i en placeringsituation.

6.4 DISKUSSION UTIFRÅN BOURDIEU

Via Bourdieu anser jag mig få en del av förklaringen till varför barnsekreterare och familjehemssekreterare svarar samstämmigt som yrkesgrupper på enkäten. Genom att de som yrkesverksamma innehar en gemensam grupphabitus så kan de ha liknande uppfattningar och i sitt beslutsfattande som professionella så används alltså inte enbart individens rationella överväganden och val utan ens habitus är vägledande.

En diskussion om hur yrkesgruppen *utredande socialsekreterare och familjehemssekreterare/barnsekreterare* ställs mot varandra blir också intressant utifrån Bourdieu. Att inneha en yrkesroll med tydlig definition ger högst troligt en trygghet och i det självskattar man sig att inneha högre kunskap i denna studie. I arbetsbeskrivningen som familjehemssekreterare och barnsekreterare ingår att inneha kunskap om det tredelade föräldraskapet. Det säger jag bland annat med referens till arbetsannonser som låg ute vid tillfället då jag skrev denna uppsats. Samma kunskap eller medvetenhet om det tredelade föräldraskapet fanns inte i annonser för arbete som utredande socialsekreterare. Är det statusen som en specialiserad socialsekreterare har eller är det kunskapen om det tredelade föräldraskapet i sig som gör att de självskattar sig att inneha högre kunskap än de utredande socialsekreterarna?

6.5 DISKUSSION UTIFRÅN TYST KUNSKAP

Att en socialarbetare blir till i socialiserandet med kollegor på en arbetsplats stödjer än mer att handlingsutrymmet hos en individ färgas och blir till i varandet i gruppen. Att kunskap om ett specifikt område är isolerat till individer gör det väldigt sårbart

för, jag slår till på den stora trumman och säger, samhället i stort. Den tysta kunskapen om det tredelade föräldraskapet hos en enskild socialarbetare är större än den hos hela gruppen enligt min undersökning. Tas kunskapen hos individen tillfånga? Är det de med tyst kunskap som svarat att de inte anser att de erbjuder fullgott stöd till föräldrarna vars barn är placerade? Det ger min kvantitativa enkätstudie inte svar på.

Generellt i min studie ansåg man sig ha hög kunskap om det tredelade föräldraskapet, likaväl ansåg majoriteten sig behöva, både individuellt och på arbetsplatsen, förbättra sitt arbete med förhållningssättet genom handledning, vidareutbildning, föreläsningar, diskussionsgrupper och mer avsatt tid. Vad betyder det? Man har hög och mycket hög kunskap i ett ämne men man behöver mycket stöttning i att förbättra arbetet med det tredelade föräldraskapet. Min gissning är att det betyder att man inte är helt klar över vad förhållningssättet *egentligen* innebär, fullt ut, och behöver få tid och tillgång till att ställa sin bild av förhållningssättet mot andras bilder och därigenom utveckla sin förståelse och kunskap.

6.6 ATT STÅ MED MÖSSAN I HAND I MÖTET MELLAN BOURDIEU, BLUMER OCH LIPSKY

För att illustrera mötet mellan mina valda teorier beskriver jag i ett uppdiktat förlopp hur en förälder till ett placerat barn möter välfärdssystemet genom oss som yrkesverksamma.

Mötet som sker i korsningarna där ovan nämnda herrar möts är likt intersektionalitet att få syn på alla de kategoriseringar vi människor använder oss av för att förstå världen. I de vägskälen behöver vi förstå vilka konsekvenser varje korsning får för den lilla människan som står där med mössan i hand när personen, som i detta fall, möter välfärdssystemet.

Klienten kliver in i fältet vi professionella använder som vår spelarena och får ta det av det Bourdieu benämner doxa, som enligt honom är sambandet mellan kunskap och maktutövning. Medan vi är en del av ett maskineri som ständigt snurrar pågår samtidigt en process utanför vårt fält som lyfter upp och definierar nya sociala

problem. Dessa behöver vi ta till oss så snart Blumer tagit det nya problemet genom hela sin definitionsprocess. På vårt fält, sida vid sida om problem som blir till går vi som individer in i rollen som socialarbetare så snart vi kliver över tröskeln till vår arbetsplats. Där aktiveras vårt habitus till vårt grupphabitus i beslutsfattandet och varandet på arbetsplatsen. Personen som nu har sitt första möte med dig som professionell känner av makten du besitter genom allt som utspelar sig på scenen hen nu beträder. Hjälpapparaten vi sitter och manövrerar kräver att personen framför dig kategoriseras, bedöms och utvärderas. Är hen berättigad till X och Y? Personen framför dig har in i det längsta dragit sig från att söka hjälp då det är det sista hen vill eftersom det rymmer så pass stora skam- och obehagskänslor.

Du som yrkesverksam tar din kaffekopp och går till mötet i samtalsrummet nu. I rummet sitter någon som inte går in i mötet på samma villkor. Inget kaffe till hen, ingen garanti för att hen ska få hjälp med det som hen till slut ställt sig upp för att be om hjälp för. Individen måste genom den process som vi på socialtjänsten skapat för att kategorisera människor och deras sociala problem. En version av Blumers definitionsprocess? Socialtjänst processen? Hur långt tid tar den processen undrar klienten och går man igenom utan att bränna sig? Nej säger du som socialarbetare och lägger det ena benet över det andra och ler med ett bedömningsinstrument fastklämt mellan bordet och din penna.

Du har ett handlingsutrymme som du inte brukar benämna men du vet att du kan lösa saker som uppstår för det har du gjort förr. Plötsligt drar du dig till minnes den pappan som påminde om någon du känner och han behövde ju verkligen din hjälp. Du ler vid minnet och känner dig vid gott mod och viktig i din yrkesroll. Du lyfter nu blicken och tittar på mamman framför dig. Hon ser svettig ut. Är hon påverkad av någon substans tro? Hon reagerade knappt när jag sa att hennes barn kommer bli LVU:ade och umgänget kommer begränsas. Tittade bara på mig. Vilken mamma reagerar så? Du kommer skriva det i hennes journalanteckningar sedan.

Du har precis sagt att mina barn ska bli tagna från mig igen. De bor redan i ett familjehem som jag aldrig själv skulle valt och samarbetet fungerar inte. Nu ska dem försvinna från mig igen. Jag som kämpat så jävla hårt, tagit kliv upp från där jag var

för ett år sedan, men ni ser inte det. Ni ser ingenting. Svetten rinner längs ryggen, jag känner mig otrygg och så liten. Inte gråta. Inte gråta framför henne. Jag är stark.

Socialarbetare som är den som hanterar doxan, vinner här tolkningsföreträde över klienten. Socialarbetaren har kunskap om organisationen, dess formella och informella processer, har rätt att inhämta information om familjen och rätt att välja eller inte välja om behov föreligger för en insats. I sin välvilja att hjälpa, som enligt Bourdieu finns i alla hjälprelationer och kallas symbolisk makt, gör den yrkesverksamma val som *hen anser* rätt för klienten.

Den socialisering som socialarbetaren gått igenom sedan hen fick sin professionella roll gör att hen obönhörligen går in i de strukturella ramar som utgör en socialtjänst. Där ifrågasätter man till exempel inte en kollega. Man ingår i kugghjulet som behöver snurra smidigt och utan maskinstopp.

Det tredelade föräldraskapet som förhållningssätt behöver bjuda upp till maskinstopp. Det behöver kunna erbjuda den yrkesverksamma en nödstopp knapp som hen vågar använda – för *barnets bästa*. Under pågående maskinstopp kan föräldern fångas i den situation hen befinner sig i. Vilken insats krävs här och nu? Ta ett steg tillbaka som yrkesverksam och kolla av med familjehem och placerat barn hur nuläget ser ut. Behövs någon justering? När du sedan trycker på startknappen igen så kommer kugghjulen snurra smidigare, när alla delar är på väg i samma riktning.

6.7 SUMMERING DISKUSSION

Syftet med denna studie var att få förståelse för hur kunskapsläget ser ut i Sverige bland socialarbetare som arbetar med det tredelade föräldraskapet. I denna studie anser sig majoriteten av respondenterna inneha hög och mycket hög kunskap om förhållningssättet. Över lag anser socialarbetarna att det tredelade föräldraskapet gör skillnad för det placerade barnet och dess förälder. Förhållningssättet präglar dock inte arbetsplatserna då det i studien framkommit att hos hälften av respondenterna finns det inga rutiner eller stöd för föräldrar med ett placerat barn. Därutöver lyfts inte förhållningssättet till diskussion på arbetsplatserna i hög utsträckning av varken

chef, kollegor eller av respondenten själv.

För att förstå resultatet av denna studie applicerade jag flera teorier och begrepp för att försöka skapa förståelse för empirin. Med hjälp av teorier och begrepp såg jag att socialarbetarens handlingsutrymme, hans tysta kunskap och yrkesrollernas grupphabitus står för en stor del av förståelsen av resultatet. Det i kombination av strukturen i sig, att socialtjänstlagen är en ramlag, samt förståelsen av det fält som utger arenan socialarbetaren agerar på via Bourdieu (1985) gav en förståelse för hur allt samverkar och påverkar varandra.

Likaså hur Blumer (1971) hjälper oss att förstå hur ett socialt problem verifieras som kan kopplas samman med hur det tredelade föräldraskapet som begrepp är odefinierat och därmed svårtillgängligt för de yrkesverksamma i en redan oerhört komplex yrkesroll (Claezon 1987, Stranz 2007). Att i resultatet för denna studie förstå att den övervägande majoriteten av socialarbetarna vill ha vidareutbildning i ämnet är inte svårt att förstå då komplexiteten i yrkesrollen är överhängande utöver det odefinierade begreppet de ska hantera dagligdags.

6.8 VIDARE FORSKNING

Efter denna studie har vi förstått att det finns hög kunskap om det tredelade föräldraskapet enligt socialarbetare på barn och unga enheter i Sverige. Vi vet också att den inte finns specifika rutiner i hälften av respondenternas arbetsplatser. Sist att socialarbetares attityd mot det tredelade föräldraskapet som förhållningssätt är odelat positiv och att de yrkesverksamma, enligt sig själva, är i behov av vidareutbildning i ämnet.

Det vi inte förstått via min studie är *vad* socialarbetarna har kunskap om. Hur definierar de 42 respondenterna det tredelade föräldraskapet? Liknar definitionerna varandra? Är det avhängigt eget intresse från den yrkesverksamma för att föräldrar till placerade barn ska erhålla de insatser som är välbehövliga för alla inblandade i det tredelade föräldraskapet? Jag efterlyser forskning som går ut på fältet och intervjuar yrkesverksamma om hur de förstår förhållningssättet som begrepp och hur den definitionen ter sig på deras arbetsplatser och individuellt i det dagliga arbetet.

6.9 AVSLUTANDE REFLEKTIONER

En kvantitativ enkätundersökning om hur det stod till med kunskapsläget för yrkesverksamma inom socialtjänsten gick från att i praktiken låta rimligen enkelt att få svar på till att öppna dörrar för nya frågor och nya perspektiv. Jag har fått förståelse för att sociala problem behöver verifieras som ett socialt problem innan det kan lyftas upp till ytan och därefter hanteras. Vi behöver se denna grupp med medmänniskor och tillhandahålla service eller insatser till de som behöver.

Jag har fått förståelse för hur definitioner och begrepp inom socialt arbete påverkar vår yrkesvardag. Hur vi behöver ha gemensamma definitioner för att förenkla arbetet med och kring ett socialt fenomen. Sist men inte minst landade insikten om att vi behöver förstå, arbeta med och omvärdera de modeller och figurer vi skapar för att förklara och kommunicera vårt sociala arbete med viktiga och utsatta målgrupper.

6.9.1 FÖRSLAG TILL DEFINITION AV DET TREDELADE FÖRÄLDRASKAPET

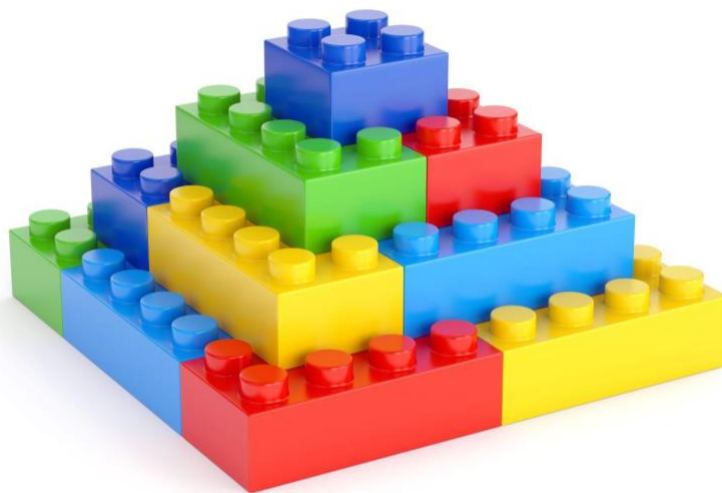
“Begreppet utan definition” namngav jag denna kandidatuppsats då det, för mig, efter insamling av forskning, information och empirin till denna studie fortfarande är oklart om huruvida begreppet finns definierat och hur det ska användas. Av forskare, Socialstyrelsen och yrkesverksamma har jag fått samma svar på min fråga om en tydlig definition finns - “Jag vet inte”.

Mitt förslag på definition, utifrån den förståelse jag erlagt efter denna kandidatuppsats, är följande;

Det tredelade föräldraskapet är förhållningssättet som låter föräldrar, familjehem och socialtjänst samverka för *barnets bästa* i en placering. Förhållningssättet finns till för att påvisa vikten av en fungerande samverkan, under hela placeringstiden. Såväl föräldrar som barn behöver erbjudas stödfunktioner i den akuta fasen, såväl som under hela placeringen vid behov. Vidare vill alla parter genom transparens förstå sin roll i olika delar av placeringsprocessen och ha förståelse för att dessa delar är dynamiska och ändras över tid. Delaktigheten för alla inblandade i det tredelade föräldraskapet är av vikt för barnets liv, hälsa, trygghet och fortsatta utveckling som

individ. Barnets bästa genomsyrar processen och i uppdraget ingår att värna barnet under en viss tid sett utifrån lagens föreskrifter.

6.9.2 FÖRSLAG PÅ NY MODELL FÖR DET TREDELADE FÖRÄLDRASKAPET

Figur 2

Jag tog med mig ett legobygge identiskt med figuren ovan till en föräldraträff med PUFF samt en utskrift på den figur (*figur 1*) som idag illustrerar det tredelade föräldraskapet. Alla föräldrar instämde i att de hade sett figur 1 via socialtjänsten innan.

Responsen på den nya figuren blev att placeringssituationen växte till att innehålla fler parametrar, som roller, tid och nätverk. “Kan en sida vara för mamman och en för pappan?” sa en pappa som inte längre lever tillsammans med mamman till de placerade barnen och som upplever att han haft en helt annan relation till både socialtjänst och familjehem än mamman. Tanken på att tillsammans bygga legopyramiden för barnets bästa blev en tydlig modell att prata kring. “Då kan moster få vara en legobit hos oss nu när deras mamma inte finns tillgänglig”. Att sedan få hem en egen färdigbyggd pyramid vid en hemtagning och avslutad placering var en fin gest enligt dessa föräldrar till placerade barn.

Jag skulle för att förtydliga min ”modell” önska att vi kunde se på det tredelade föräldraskapet som en pyramid där basen utgörs av föräldrarna och dess nätverk. Det behöver i realiteten inte betyda att de fysiskt bor hos föräldrarna men att vi i figuren ger signaler om hur stor och viktig del föräldrarna är i att bygga en stabil grund för barnets framtid. Barnet ska i sin uppväxt bygga sin identitet och i det identitetsbyggandet är biologi och kunskapen om varifrån barnet kommer en betydelsefull byggsten. Metaforen till byggstenar eller legobitar kan hjälpa föräldrarna, familjehemmet, socialtjänst och barnet att visuellt och enkelt förstå att *alla* byggstenar behövs för att pyramiden ska stå stabilt och växa fram i sin takt. Några byggstenar är stora hörnstenar, några är små och i starkare färger - just de kanske står för den guldkant man kan skapa för ett barn i livet? Tänk att få lägga en byggsten med guldkant en gång i månaden som förälder. Vad kan det skapa i mamma, pappa eller barnet?

Figur 2 är tredimensionell för att visa på att arbetet med det tredelade föräldraskapet inte är en platt struktur med tre exakta tredjedelar fördelat på familjehem, föräldrar och socialtjänst. Samverkan är växelvis och påverkas av yttre faktorer som till exempel tid - barnet har i vissa tidsperioder mer kontakt med en av tre aktörer och så kommer det skifta beroende på var i placeringen man befinner sig. I en pyramid konstruerad med byggstenar måste alla hjälpas åt för att bidra och bygga upp en trygg tillvaro. Man misslyckas inte heller som förälder på samma sätt som i figur 1 där en hel sida försvinner om föräldern är frånvarande. I ovanstående figur kan det säkerligen vara enklare för alla inblandade att en legobit haltar för en stund. Man kan även prata om vad de olika legobitarna står för och hur man kommer att arbeta för att få bitarna på plats - tillsammans.

7. REFERENSLISTA

- Andersson Gunvor (1988) *En uppföljning av barn som skilts från sina föräldrar*. (Meddelanden från Socialhögskolan; Vol. 1988, Nr. 1). Socialhögskolan, Lunds universitet.
- Andersson Gunvor (2008) *Utsatt barndom – olika vuxenliv. Ett longitudinellt forskningsprojekt om barn i samhällsvård*. Stiftelsen Allmänna Barnhuset 2008:2.
- Barmark, Mimmi & Göran Djurfeldt (2015) *Statistisk verktygslåda 0: att förstå och förändra världen med siffror*. Första uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Barmark, Mimmi & Göran Djurfeldt (2020) *Statistisk verktygslåda 0 [Elektronisk resurs]: att förstå och förändra världen med siffror*. Andra uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Blumer, Herbert (1971) Social problems as collective behavior. *Social Problems*, vol. 18, no. 3, pp. 298-305.
- Bourdieu, Pierre (1985) The Social Space and the Genesis of Groups. *Theory and Society* Vol. 14, No. 6, pp. 723–744.
- Bryman, Alan (2016). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Andra uppl. Stockholm: Liber.
- Bryman, Alan (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Tredje uppl. Stockholm: Liber.
- Claezon, Ingrid (1987) *Bättre beslut – En studie av socialsekreterarnas handläggning av omhändertagande av barn*. Doktorsavhandling. Institutionen för socialt arbete Umeå Universitet
- Djurfeldt, Göran (2015) *Statistisk verktygslåda 1: Samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Edling, Christofer, & Hedström, Peter (2003). *Kvantitativa metoder: Grundläggande analysmetoder för samhälls- och beteendevetare*. Lund: Studentlitteratur.

- Evetts, Julia (2002). New directions in state and international professions: Discretionary decision-making and acquired regulation. *Work, Employment and Society*, 16 (2), s. 341–353.
- Gustavsson, Bernt (2000) *Kunskapsfilosofi: tre kunskapsformer i historisk belysning*. Stockholm: Wahlström & Widstrand
- Göteborgsregionen Arbetsmarknad och social välfärd (2020) *Förälder på avstånd – hur kan socialtjänsten stödja föräldrar under en placering?* [video].
<https://www.youtube.com/watch?v=tacV8ZtWodg> [Hämtad 2021-12-15]
- Hilte, Mats (1996) *Avvikande beteende - en sociologisk introduktion*. Lund: Studentlitteratur.
- Omsorg, gränssättning och våldsförebyggande arbete - *kunskapsstöd för personal på HVB för barn och unga* (2019b)
<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/kunskapsstod/2019-5-14.pdf> [Hämtad 2022-01-05]
- Höjer, Ingrid (2007) *Föräldrars röster – hur är det att ha sina barn placerade i fosterhem Brukare och forskare samverkar*. Stiftelsen Allmänna Barnhuset 2007:2.
- Johansson, Roine (1992) *Vid byråkratins gränser – Om handlingsfrihetens organisatoriska begränsningar i klientrelaterat arbete*. Lund: Studentlitteratur.
- Johnsson, Eva & Laanemets Leili & Kerstin Svensson (2021) *Handlingsutrymme – Utmaningar i socialt arbete*. Andra uppl. Stockholm: Natur & Kultur.
- Karlsson, S. & Mortensen, I. (2017). *Föräldrar till familjehemsplacerade barn – En rapport om de biologiska föräldrarnas upplevelser. En brukarstyrd brukarrevision*. Jönköping: Kommunal utveckling i Region Jönköpings län, samarbete med Länsbrukarrådet för missbruks- och beroendevården.
- Liljegren, Andreas & Karolina Parding (2010). Ändrad styrning av välfärdsprofessioner – exemplet evidensbaserad i socialt arbete. *Socialvetenskaplig tidsskrift nr 3-4*

Lägesrapport om projektet Stella - det tredelade föräldraskapet (2016).

<https://insynsverige.se/documentHandler.ashx?did=1848577> [Hämtad 2022-01-10]

Löfgren, Kent (2001) *Studenters fritids- och motionsvanor i Umeå och Madison. Ett bidrag till förståelsen av Pierre Bourdieus vetenskapliga metodologi.*

Doktorsavhandling. [https://www.diva-](https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:140598/FULLTEXT01.pdf)

[portal.org/smash/get/diva2:140598/FULLTEXT01.pdf](https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:140598/FULLTEXT01.pdf) [Hämtad 2022-02-15]

Löfgren, Kent (2018) *Begreppet social klass samt Bourdieus fält, habitus och kapital-teorier* [video] <https://youtu.be/9w12l0keiJA> [Hämtad 2022-02-15]

Lipsky, Michael (2010) *Street-level bureaucracy Dilemmas of the Individual in Public Services.* New York: Russell Sage Foundation

Payne, Malcolm (2015) *Modern teoribildning i socialt arbete.* 3. uppl. Stockholm: Natur & Kultur

Rikstermbanken ”alla termer på ett ställe” <https://www.rikstermbanken.se/> [Hämtad 2022-01-27]

Sandqvist, Kerstin & Ingrid Persson (2016) *Det tredelade föräldraskapet - Stöd till föräldrar med placerade barn.* Socialförvaltningen Stockholm stad.

Socialstyrelsens termbank <https://termbank.socialstyrelsen.se/> [Hämtad 2022-01-27]

Socialstyrelsen (2015) *Grundbok i BBIC – Barns behov i centrum.* Stockholm: Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen (2019a) *Socialstyrelsens handledning för arbete med begrepp och termer.* Stockholm: Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen (2020) *Placerade barn och unga - handbok för socialtjänsten.* Stockholm: Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen (2000) *Barnavårdsutredningar i sex kommuner - en vinjettstudie.* Stockholm: Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen (2021) *Att lyssna på barn i familjehem - En nationell brukarundersökning om familjehemsplacerade barns upplevelser av vården.*

Stockholm: Socialstyrelsen.

SOU 2015:71. *Barns och ungas rätt vid tvångsvård.* Förslag till ny LVU.

Stranz, Hugo (2007) *Utrymme för variation - en prövning av socialbidrag.* Rapport i socialt arbete nr 119. Stockholm: Stockholms universitet, institutionen för socialt arbete.

Tham, Pia (2008) *Arbetsvillkor i den sociala barnvården – förutsättningar för ett kvalificerat arbete.* Rapport i socialt arbete nr 128. Stockholm: Stockholms universitet: Akademityck.

Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning.* Stockholm: Vetenskapsrådet.

Webbinarium om erfarenheterna från Förälder på avstånd (2022). Genomfört 20220128. <https://goteborgsregionen.se/download/18.5f71d36417dc25fee182c469/1643386201625/F%C3%B6r%C3%A4lder%20p%C3%A5%20avst%C3%A5nd%20webbinarium%202022-01-28.pdf> [Hämtad 2022-02-22]

Östberg, Francesca (2010) *Bedömningar och beslut. Från anmälan till insats i den sociala barnvården.* Rapport i socialt arbete nr 134. Stockholm: Stockholms universitet: Akademityck.

8. BILAGOR

BILAGA 8.1 SÖKER RESPONDENTER I FACEBOOKGRUPP FÖR SOCIONOMER

Är du:

Utredande socialsekreterare / Familjehemssekreterare / Enhetschef Barn Unga Familj
/ Barnsekreterare / Sektionschef Barn Unga Familj/ Familjebehandlare /
Verksamhetschef Barn Unga Familj /

Therese Joffjord heter jag, göteborgarskåning som läser till socionom vid Lunds universitet. När jag blir stor vill jag vara med och skapa ny kunskap och detta är mitt första lilla steg i den riktningen!

Syftet med denna undersökning är bland annat att ta reda på hur yrkesverksamma arbetar med det tredelade föräldraskapet på arbetsplatser runt om i Sverige!

Vill du hjälpa mig att ta reda på hur det ser ut genom att besvara min webbenkät?

<https://sUNET.artologik.net/lu/Survey/37691>

Stort tack!

BILAGA 8.2 WEBBENKÄTEN

 Förhandsgranskning

LUNDS UNIVERSITET

Denna studie syftar till att undersöka **hur** yrkesverksamma på socialtjänster runt om i Sverige ges möjlighet att arbeta med *det tredelade föräldraskapet* på sin arbetsplats.

Det ställs faktafrågor och vidare är jag intresserad av vad du anser i specifika frågor om ämnet!

Det tredelade föräldraskapet är det av Socialstyrelsen myntade förhållningssättet som låter socialtjänst, föräldrar samt familjehem samverka kring ett placerat barn (Socialstyrelsen Placerade barn och unga - handbok för socialtjänsten.)

Enkäten tar cirka 7 minuter att besvara!

Stort TACK för Din tid!

Therese Jofford, socionomstudent, termin 6, vid Lunds universitet

Jag samtycker till att mina enkätsvar får användas som empiri i denna undersökning. Jag är medveten om att mitt deltagande är helt frivilligt och att jag kan avbryta mitt deltagande i studien utan att ange skäl.

Jag nekar samtycke

Jag samtycker

Enkäten börjar med ett avsnitt med allmän information om dig!

Kön

- Kvinna
- Man
- Ickebinär
- Vill ej svara

Storlek på den kommun jag arbetar i

- Storstad (Minst 200 000 invånare i kommunens största tätort) (Stockholm, Göteborg, Malmö)
- Större städer (Minst 40 000, mindre än 200 000 inv i kommunens största tätort) (T.ex Luleå, Halmstad, Norrköping)
- Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner (Minst 15 000, mindre än 40 000 inv i kommunens största tätort) (T.ex Nyköping, Kristianstad, Skellefteå)
- Landsbrukskommun (Mindre än 15 000 inv i kommunens största tätort) (T.ex Gislaved, Bollnäs, Pajala)

Jag arbetar som..

- Utredande socialsekreterare
- Barnsekreterare
- Familjehemssekreterare
- Familjebehandlare
- Sektionschef
- Enhetschef
- Verksamhetschef
- Annat

Antal år jag arbetat på min nuvarande arbetsplats

- Mindre än 1 år
- 1-3 år
- 4-10 år
- Mer än 10 år

Antal år jag arbetat inom yrket totalt

- Mindre än 1 år
- 1-3 år
- 4-10 år
- 10-15 år
- Mer än 15 år

Här följer ett avsnitt med frågor om det tredelade föräldraskapet!

Inom vilken organisation arbetar du?

- Offentlig
- Privat
- Frivillig
- Kombination av flera

Hur väl känner du till det tredelade föräldraskapet?

- Inte alls
- Lite
- Ganska väl
- Väl
- Mycket väl

Hur upplever du den generella kunskapen om det tredelade föräldraskapet på din arbetsplats?

- Obefintlig
- Låg
- Befintlig
- Hög
- Väldigt hög

Vem har störst ansvar för det placerade barnet? (Här kan du välja flera svarsalternativ)

- Föräldrarna
- Staten
- Den som tilldelats ärendet
- Familjehemmet
- Kollektivt ansvar på arbetsplatsen
- Socialförvaltningen
- Annat

Här kommer ett längre avsnitt med frågor om vad du anser om olika delar av ämnet samt hur Ni arbetar på just din arbetsplats.

Har ni specifika rutiner kring stöd och/eller arbete riktat till föräldrar vars barn är placerade?

- Ja
- Nej
- Vet ej

Vilket stöd erbjuds föräldrar till ett placerat barn på din arbetsplats idag? (du kan välja flera alternativ)

- Personligt stöd från intern expertis
- Personligt stöd från utomstående expertis
- Litteratur att ta del av
- Föräldrastödsprogram (namnge gärna)

- Annat stöd (beskriv gärna)

Anser du att ni erbjuder fullgott stöd till föräldrar med placerade barn på er arbetsplats?

- Ja
- Nej

Välj det alternativ som stämmer bäst med din arbetsplats

	Instämmer helt	Instämmer i stort sett	Instämmer till viss del	Instämmer inte alls	Saknar uppfattning
Min chef lyfter det tredelade föräldraskapet som något viktigt på min arbetsplats	☐	☐	☐	☐	☐
Mina kollegor lyfter det tredelade föräldraskapet som något viktigt på min arbetsplats	☐	☐	☐	☐	☐
Jag lyfter det tredelade föräldraskapet som något viktigt på min arbetsplats	☐	☐	☐	☐	☐
Det tredelade föräldraskapet diskuteras som förhållningssätt på arbetsplatsen	☐	☐	☐	☐	☐

Välj det alternativ som stämmer bäst för dig

	Instämmer helt	Instämmer i stort sett	Instämmer till viss del	Instämmer inte alls	Saknar uppfattning
All familjehemsvård bör präglas av det tredelade föräldraskapet	☐	☐	☐	☐	☐
Det dagliga arbetet kring ett placerat barn bör präglas av det tredelade föräldraskapet	☐	☐	☐	☐	☐
Det tredelade föräldraskapet som förhållningssätt gör skillnad för det placerade barnet	☐	☐	☐	☐	☐

Behöver du något av följande för att kunna förbättra ditt arbete med det tredelade föräldraskapet?

- Föreläsning
- Vidareutbildning
- Handledning
- Diskussionsgrupper på arbetsplatsen
- Mer avsatt tid för detta arbete
- Annat (ge gärna förslag)

Nej

Behöver arbetsplatsen något av följande för att kunna förbättra sitt arbete med det tredelade föräldraskapet?

- Föreläsning
- Vidareutbildning
- Handledning
- Diskussionsgrupper på arbetsplatsen
- Mer avsatt tid för detta arbete
- Annat (ge gärna förslag)

Nej

Enligt återföreningsprincipen är intentionen i den svenska lagstiftningen att barn ska återförenas med sina föräldrar när syftet med vården har uppnåtts. Den vård som ges utanför den unges hem ska ingå som en del i en samlad behandling med syftet att så långt det är möjligt skapa förutsättningar för den unge att återknyta gemenskapen med familjen under trygga förhållanden (Prop. 2002/03:53:84).

Anser du att ett aktivt arbete med det tredelade föräldraskapet leder till tryggare stadigvarande placeringar för barnet?

- Ja
- Nej

Anser du att ett aktivt arbete med det tredelade föräldraskapet ger tryggare hemtagningar för barnet och dess föräldrar?

- Ja
- Nej

Anser du att ett aktivt arbete med det tredelade föräldraskapet ger tryggare vårdnadsöverflyttningar?

- Ja
- Nej

Har du mer att dela med dig av om det tredelade föräldraskapet?

③ Förhandsgranskning

LUNDS
UNIVERSITET

Nu är enkäten slut! Jag är jättetacksam för att du väljer att delta!

Ditt deltagande i denna studie är helt frivilligt och fullständigt anonymt. Dina svar kommer enbart att användas för ändamålen som tidigare beskrivits.

Så snart arbetet är över raderas all insamlad data!

Glöm inte att klicka på **Skicka In**